

E-ISSN 2791-9315

TORAKS BÜLTENİ

Çevre Sorunları, Ekoloji ve Akciğer Sağlığı Özel Sayısı

Kasım 2022

“Yaşamı içine çek, özgürce...”

Editöryal Ekip Adına

TÜRK TORAKS DERNEĞİ ADINA SAHİBİ

Dr. Bahriye Oya İTİL

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dr. Aslı GÖREK DİLEKTAŞLI

EDİTÖR

Dr. F. Çağla UYANUSTA
KÜÇÜK

EDİTÖR YARDIMCILARI

Dr. Nilüfer AYKAÇ
Dr. Ethem YILDIZ
Dr. Çağla Pınar TAŞTAN
Dr. Necati ÇITAK
Dr. Canan GÜNDÜZ GÜRKAN

İLETİŞİM ADRESLERİ

toraks@toraks.org.tr

YAYINA HAZIRLAYAN

BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık
Hizmetleri San. Tic.
Betül KARTAL

YAYINCI İLETİŞİM

bulus@bulustasarim.com.tr

Yayın Türü: Yerel süreli
Yayın tarihi: Kasım 2022

Dr. F. Çağla
UYANUSTA KÜÇÜK
caglauyanusta@yahoo.com

Sevgili Toraks Bülteni Okurları,

Sevgili Türk Toraks Derneği Üyeleri,

Merhaba,

Bir Toraks Bülteni sayısıyla daha gecikerek de olsa karşınızdayız. Aslında çevre sorunları, ekoloji ve akciğer sağlığını konu eden bu sayı bir özel sayıyı tüm dünyanın geçtiği bu özel dönemde, bu ciddi zamansızlıkta emek emek işlenmiş bir "iki sayı" olarak düşünülebilirsiniz. O nedenle en küçük katkısı olandan başlayarak herkese Toraks Bülten Editör Ekibi olarak kalpten teşekkürlerimizi iletiyoruz. Katkı verenler o kadar çok ki tek tek anmak yerine sizi bir an önce sayfalarda gezinmeye davet etmek çok daha anlamlı olacak.

Sizleri yeni sayı(larla) başbaşa bırakmadan, bültende yer alan yazılardan değil, yer almasını isteyip de şimdilik mümkün kılamadığımız konulardan bahsetmek istiyorum. Umuyorum bu konularla ilgili de düşünmek, yazmak, çizmek, söyleşmek, tartışmak mümkün olur.

Bu bültende denizlerden daha çok bahsetmek istedik. Gıdadan, üzerimize giydiklerimizden de. O nedenle bu konulara hazırlık yolculuğunda karşılaştıklarımızdan söz ederek bir giriş yapayım bültenimize:

✿ Okyanuslar dünyanın oksijeninin yaklaşık %50'sini sağlamaktayken bizler ne yazık ki bu sulara yılda yaklaşık 11 milyon ton plastiğin karıştığı bir düzende yaşıyoruz

(<https://www.unep.org/news-and-stories/story/clean-seas-campaign-promotes-right-healthy-environment-including-plastic>).

Akdeniz Koruma Derneği kurucu başkanı Zafer Kızılkaya ile Mehmet Gürs'ün iyi yemek temalı podcastinde (Spotify) bahsi geçen dernek ve çalışanlarının ülkemiz denizleriyle ilgili nelere imza attığını dinlemek çok ilham verici, tavsiye ediyorum

(<https://akdenizkoruma.org.tr/>).

Sting - It's A Lonesome Old Town

Türk Toraks Derneği

“Yaşamı içine çek, özgürce...”

İnsanın önce kendi kapısının önünü süpürmesini salık veren ninelerimizin sözleri kulaklarınızda çınlayacak

(https://open.spotify.com/episode/5stTOe3jsTYCeK7I5mt6Ue?si=eMOUUvfJRomC5b-g5V4CrAQ&utm_source=copy-link).

- ❁ Christopher Nolan'ın 2014 yılı yapımı Interstellar adlı filmini izlemiştir. Gelecekte bir zamanda insan her şeyi yapabilme gücüne sahiptir ancak ölümcül solunum sistemi hastalıklarına sebep olan toz ve tarım ürünlerini öldüren küfle başbaşa kalmıştır. Solucan delikleriyle başka galaksilerde yeni bir yuva arayışına giren insan bu güzelim dünyada yaşayamaz hale gelmiştir. Bu distopyayı izledikten sonra Instagram'da @ekolojikbeslen adlı sayfada derneğimizin dostu sevgili Bülent Şık'ın konuyla ilgili tavsiye ettiği kitap isimlerine bakmak bile insana iyi geliyor.

İtalya'dan çıkan bir “yavaş yemek” hareketi Slowfood'dan (<https://www.slowfood.com/>) tutun da Agroekoloji, Bilim ve Politika (P.M. Rosset, M. A. Algieri)'ye dek örnekler veriyor Şık

(<https://www.instagram.com/p/CkxgqsNsl8r/?igshid=YmMyMTA2M2Y=>)

Tabi bu arada Şık'ın anneler ve babalar için bir rehber niteliği taşıyan Çocuklar ve Gıda Güvenliği kitabını unutmamak lazım. Nasıl besleneceğiz sorusundan önce sorulması gereken soruya odaklanmalı elbette: Nasıl üretmeliyiz? 2021 yılı verilerine göre 828 milyona varan aç insanın olduğu dünyada sorulan soruları artık değiştirmek gerekmez mi?

(<https://www.fao.org/interactive/state-of-food-security-nutrition/en/>)

- ❁ “Daha az sürdürülebilir olmayan sürdürülebilir değildir ya da (modanın) dediğini yap yaptığını yapma” şiarıyla yazdığı yazısından etkilendiğim Kenneth P. Pucker, bu sektördeki “çevreyi de koruyalım” çabalarına biraz temkinli bakıyor.

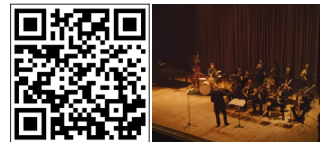
(<https://hbr.org/2022/01/the-myth-of-sustainable-fashion>)

Yılda yaklaşık 215 trilyon litre suyun tüketildiği, dünyadaki sera gazı emisyonların tahmini olarak %2-8'inden sorumlu olan ve okyanuslara karışan mikroplastiklerin %9'unu oluşturan moda, dünyada çoğu kadın 300 milyon kişinin istihdamını sağlıyor olması ile daha ne kadar gurur duyabilir ki (<https://unfashionalliance.org/>)

Şimdi bazı modaevlerinin hizmet satın aldığı firma çalışanlarının çalışma koşullarını sorgulaması yani greenwashinglerin ortasında bir greenwashing bizi nereye götürür göreceğiz hep birlikte.

Sanallık belki de gerçekleri daha da görünür hale getirecek kim bilir?

Keyifli okumalar dileğiyle sevgiler...

Whiplash Amazing Final Performance

Türk Toraks Derneği

“Yaşamı içine çek, özgürce...”

TTD Bülten Editöryal Ekibi

Necati
CITAK

Cağla Pınar
TAŞTAN

Niüfer
AYKAC

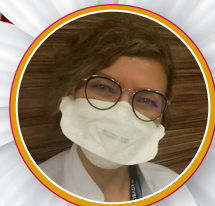
Ethem YILDIZ

Canan Gündüz
GÜRKAN

F. Cağla
UYANUSTA KÜÇÜK

İÇİNDEKİLER

- 1** Oya İTİL'den Başka bir dünya mümkün
- 5** Hasan BAYRAM yazdı: Hava Kirliliği ve COVID-19. ATS 2022'nin ardından
- 7** ATS Kongresi
- 17** MECOR 2022
- 21** Türk Toraks Derneği 25. Yıllık Kongresi Anı Defterimizden Sayfalar
- 27** Canan GÜNDÜZ: pandemide yukarı bakmamak "Don't Look Up!"
- 31** Dilek ASLAN'dan Dünya'nın iyiliği için "Tek Sağlık"
- 35** Salih Topçu'dan doğaçlama vizit "Role Play"
- 39** Merve ERÇELİK ve Barış SARIÇOBAN yazdı: Göller Bölgesi
- 43** Merve ERÇELİK biri kırsal, diğeri kentsel iki direnişin hikayesini yazdı. İzköy ve Validebağ Savunması
- 47** Necati ÇITAK "Pandemide gözden kaçırılmaması gerekenler; Bir Komorbidite Olarak Hava Kirliliği"
- 55** Türk Tabipleri Birliği "Ekolojik Kriz Kadın ve Kadın Sağlığı Kongresi" Nilüfer AYKAÇ

Türk Toraks Derneği
"Yaşamı içine çek, özgürce..."

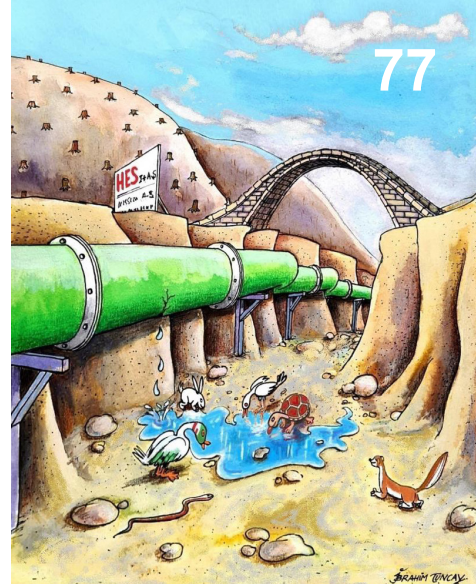

TTD YOUTUBE
Kanalını Açmak
İçin QR KODU
Cep Telefonunuza/
Tabletinize
Okutabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

- 59** Ben Nisanur DOĞRAMACI
- 63** Pınar BOSTAN'dan "Halk İçin Akciğer Hastalıkları ve COVID-19 Kongresi"
- 71** "Biz konduramıyorduk, o biliyordu"
Salih TOPÇU yazdı.
- 77** Karikatürist İbrahim Tuncay
- 81** Çalışma Grupları, Görev Grupları,
Şubeler ve Komiteler

Fotoğraf ve şiirler: Yavuz Havlucu

Yazı: Oya İTİL

Türk Toraks Derneği Başkanı

itiloya@gmail.com

Sevgili Türk Toraks Derneği Ailesi,

Yepyeni bir bültenle herkese merhaba. Merkez Yönetim Kurulu olarak çalışmalarımıza yoğun bir şekilde devam ediyoruz. Türk Toraks Derneği'nin temel ilkelerinden vazgeçmeden. Bu ilkelerden biri de insana, hasta haklarına, emeğe ve çevreye saygıdır. Bu nedenle bültenimizin bu sayısını Çevre ve Akciğer Sağlığı'na ayırdık.

Son 2.5 yıldır COVID-19 ile mücadele ediyoruz. COVID-19'dan çıkarabileceğimiz en önemli kazanım, doğaya, kalkınma/büyüme kavramlarına bakış açımızı ve değerlerimizi değiştirmek olmalıdır.

Çevre sorunları ve iklim krizi geleceğimizi tehdit eden en önemli sorunlardır. Dünya nüfusunun yüzde 90'dan fazlası kirli hava solumaktadır. Bir yılı aşkın bir süredir COVID-19'a bağlı ölümlerin hava kirliliği ile doğrudan ilişkili olduğu da bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Oysa temiz hava solumak tüm canlılar için haktır.

Türk Toraks Derneği, ekosistem tahribatının doğrudan bir sonucu olan COVID-19 pandemisi, denizlerimizdeki musilaj felaketi, orman yangınları ve sel felaketleri gibi afetlerden ders alarak acilen ekolojik yıkımın durdurulmasını ve onarım için harekete geçilmesini talep etmektedir. Derneğimiz, doğanın sahibinin tek

başına insan olmadığını, aksine insanın doğanın bir parçası olduğunu savunmaktadır. Bu bakış açısının doğal bir sonucu olarak da ekosisteme saygılı, türsel olmayan bir yaşamı inşa etmenin gerekli olduğunu düşünmekte ve bu nedenle Türkiye’de Bergama’dan Cerattepe’ ye; İkizdere’den Kirazlı’ ya kadar olan her yerdeki yıkıma karşı çıkmaktadır. Bir tane dünyamız var ve hızla tükeniyor. Gelecek nesillere sağlıklı bir dünya bırakabilmek için sürdürülebilir kalkınma yerine sürdürülebilir gelecek hedefiyle hareket etmeyi hedefliyoruz. Sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek gerekmektedir.

Çevre ve Akciğer Sağlığı Çalışma Grubumuza, Bülten sorumlumuz sevgili Çağla Uyanusta’ya ve bültene emek veren tüm ekibe çok teşekkür ederiz.

Unutmayalım ki; çocuklarımıza bırakacağımız en iyi miras Yaşanılabilir Bir Dünya’dır.

Başka Bir Dünya Mümkün.

Saygı ve sevgilerimle

Oya İtil

Mart 2022
Fotoğraf Yarışması Birincisi
Erdal Işılak

**Çünkü sağlıklı bir güneşe taparsın sen
her bir ışını şiir yazanlara umut ve hüznün veren
bir karanfil olarak süner gider belleğinde
Turgut UYAR**

ah...

budur benim payıma düşen

budur benim payıma düşen

benim payıma düşen

bir perde asılmasının benden aldığı gökyüzüdür

benim payıma düşen, terk edilmiş merdivenlerden

inmektir

ve ulaşmaktır bir şeylere çürüyüşte ve gurbette

benim payıma düşen anılar bahçesinde hüznünlü bir

gezintidir

Füruğ Ferruhzad

Yazı: Hasan Bayram

*Türk Toraks Derneği
1. Başkan Yardımcısı*

hasantoraks@gmail.com

Hava Kirliliği ve COVID 19

ATS 2022'nin ardından

CCOVID 19 başladığında, sokağa çıkma yasakları, endüstriyel faaliyetlerin sınırlandırılması ile birlikte hava kalitesinde bir düzelme herkesin dikkatini çekti. Özellikle Çin ve Avrupa bölgesi ile ilgili uydu fotoğrafları troposferik azot dioksit (NO_2) düzeylerinin ciddi olarak düştüğünü gösterdiler. Ülkemizdeki veriler gerek 10 mikrondan küçük partiküler madde (PM_{10}), gerekse kükürt dioksit (SO_2) oranlarının anlamlı olarak azaldığını gösterdi. Özellikle çevrede insan faaliyetlerinin azalması ile de doğada bir canlanma ve yenilenme dikkati çekti. Hiç değilse pandeminin çevre üzerinde olumlu bir etkisi olmuştur.

Ancak pandeminin hızla yayılmaya devam etmesi, çevresel faktörler ve hava kirliliğinin bu konuda rolünün olup olmadığı sorusunu gündeme getirdi. Ne de olsa daha önce yapılan çalışmalar hava kirliliğinin gerek viral, gerekse de bakteriyel solunum enfeksiyonlarına bağlı hastalık riskini, hastane yatışları ve ölümleri arttırdığını göstermişti. Hatta öyle ki enfüanza virüsü ile yapılan bir çalışma virüsün çöl tozları ile taşınabileceğini göstermişti.

Derken, peş peşe Çin, İtalya, Amerika ve başka yerlerden gelen ilk çalışmalar, pandemiden önceki yıllarda yaşanan hava kirliliği (PM , NO_2) ile COVID-19'a bağlı ölümler ve olgu sayısı arasında bir korelasyon olduğunu ortaya koydu. Ancak bu çalışmalarda yaş, cinsiyet gibi demografik veriler ve kronik hastalıkların (as-

Güneş Topla Benim İçin

tım, KOAH) olası etkisi dikkate alınmamıştı. Sonraki dönemde daha özenli bir metodoloji ile yapılan, vaka karşılaştırmalı, çapraz kesitsel ve kohortların izlenimine dayanan çalışmalar daha güvenilir sonuçlar vermekle birlikte, önceki çalışmalar ile paralellik gösterdiler. Bugün PubMed'de hava kirliliği ve COVID 19 anahtar kelimeleri girildiğinde 1600'den fazla yayın çıkmaktadır. Çalışmalarda kısaca, pandemi öncesi ve pandemi dönemindeki hava kirliliği verileri ile enfeksiyonun yayılımı, vaka sayısı, hatta SARS-CoV-2'e karşı İgG düzeyleri arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Bundan başka hava kirliliğinin COVID 19'a bağlı acil hastane başvurularını, hastane yatışlarını ve yoğun bakım kabullerini artırdığını ortaya koymuştur. Daha da önemlisi her düzeyde hava kirliliği ile COVID 19'a bağlı ölümler arasında hemen bütün çalışmalarda anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

İlginç olarak, hava kirliliği ve COVID 19 ilişkisinde sosyoekonomik faktörlerin de etkili olduğu, az sayıda da olsa çalışmalarda gösterilmiştir. Hava kirliliğinin COVID 19 üzerindeki olumsuz etkilerinin düşük sosyoekonomik dü-

zeyeye sahip ülkelerde daha belirgin olduğu, bir anlamda yoksulluk, düşük gelir sahibi olmanın, hava kirliliğinin etkisini artırdığı bulunmuştur. Bu da pandemiden yoksulların daha çok etkilendiğini gösteren bir başka bulgudur.

Bir diğer merak edilen konu özellikle iç ortamda hızla yayılabilen, hastane odalarındaki havadan alınan örneklerde varlığı gösterilen SARS-CoV-2'nin dış ortam havasındaki partiküller üzerinde yayılıp yayılamayacağı konusuydu. Bu amaçla aralarında İstanbul, Ankara ve İzmir'in de bulunduğu 10 ilde 13 bölgeyi kapsayan çalışmamızda havada toplanan PM örneklerinin yaklaşık %10'nun SARS-CoV-2 RNA'sını bulundurduğunu gösterdik. Ancak bu şekilde taşınan virüsün hastalık yapıp yapmadığı bilinmemektedir.

Hava kirliliği COVID 19 ilişkisi çeşitli bilimsel toplantı ve kongrelerde de tartışılmaktadır. Son olarak 14-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında yapılan Amerikan Toraks Derneği kongresinde konu çeşitli yönleriyle bir panelde tartışılmıştır.

Türk Toraks Derneği ATS Kongresi'nde

Değerli Üyelerimiz,

Amerikan Toraks Derneği Kongresi'nde derneğimizi temsilen başkanımız Dr. Hasan Bayram 17 Mayıs 2021 tarihinde "Impact of Climate Change on Global Lung Health" isimli oturumda konuyla ilgili Türkiye perspektifini sunmuş ve 16 Mayıs 2021 tarihinde ise "An Update of Implementation and Effectiveness of Global Tobacco Control Policies" başlıklı oturumda ise Dr. Elif Dağlı hocamız konuşmasıyla yer almıştır. On adet tematik poster sunumunun da olduğu kongrede Türk Toraks Derneği sanal standı da kurulmuştur.

Amerikan Toraks Derneği'nin (ATS) en önemli uluslararası etkinliklerinden biri kabul edilen ve Türkiye'de ilki Türk Toraks Derneği tarafından 2008 yılında gerçekleştirilen MECOR Türkiye organizasyonu her yıl düzenleniyor. MECOR, 2021 ATS

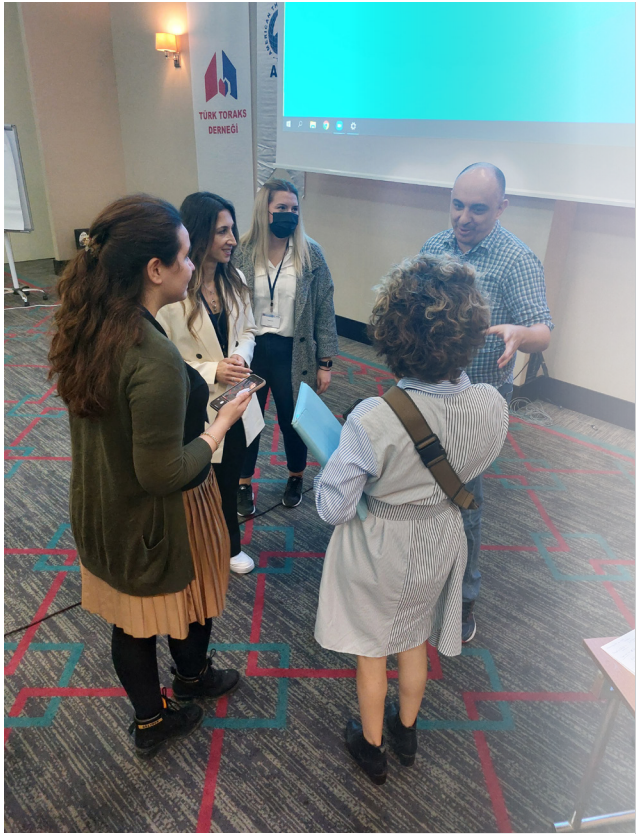
Kongresi'nde birçok etkinlikte yer alıyor. 15 Mayıs'ta her yıl düzenlenen MECOR International Scholars Poster oturumu yapılmıştır. 17 Mayıs tarihinde ise MECOR Görev Grubu Türkiye koordinatörlerimizden Dr. Özge Yılmaz'ın oturum başkanı, Dr. Zuhal Karakurt'un da konuşmacılardan biri olduğu "MECOR: Understanding the Methods in Epidemiologic, Clinical and Operations Research" oturumu gerçekleştirilmiştir. 18 Mayıs tarihinde MECOR'un 27 yıllık süreci ve etkilerinin konuşulduğu "MECOR: 27 years later-Overview and Impact" oturumunda ülkemizde MECOR Görev Grubu'nun başlangıcı ve sürdürülebilirliği konusunda değerli katkıları olan Dr. Arzu Yorgancıoğlu konuşmacı olarak yer almıştır.

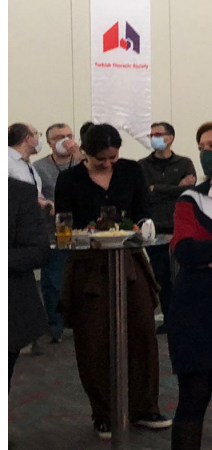

**Neler, neler beklenmez nihayetsiz bir yerden
Güneşi içelim mor şafaklar gecesinden.
Selâm! Sonsuzluklara, hasretli gönüllerden,
Selam, güneşi, gögü yakanlar bahçesinde!
İlhan BERK**

Güneş, daldan dala sıçrayarak yürüyor
Bir neden var mı mutlu olmamam için?
Daha ne kadar yaşadım ki şunun şurasında
Adımı biliyor muyum bütün çiçeklerin?
Ahmet ERHAN

MECOR

2022

Altay de Souza

This is my second time in MECOR Turkey. The first time was 2018 in İzmir. I like Turkey a lot. I have Turkish roots. 120 years ago, my great grandfather was born in İzmir and he was an oil wrestler he got married with a Greek girl and they run away and switched names. DeSouza is a very common Brazilian surname, but my name is Turkish. My great grandfather was a fighter, so was my father and I have been practicing Judo for 30 years.

I've started MECOR as a student in 2009 in Latin America. When I was a student in Level 4 in Colombia, we spent the whole day writing our papers. That was the only paper that was published without revision, because I was dedicated and I wrote the whole paper during the week. I never could separate a week to do this again. You have this opportunity as a student to improve yourself and find an environment where you can speak English. Science is something that you use to be less wrong, not righter. If you want to be right, science is not for you. But if you want to be less wrong, you gain freedom. In psychology, the definition of freedom is : "the capability to control what controls you". And you control what controls you once you know how much you don't know. Once you learn more, you are less wrong.

Neill Adhikari

This is my fifth time in MECOR Turkey. I enjoy being in Turkey. I have only worked in Level 2. Students in MECOR, considering they are very busy clinically, are generally very motivated to be here and many of them have gone onto publish their research. That's very impressive. I think students should try to seek out opportunities where ever, whenever they happen, not just in MECOR that happens once a year. In addition, they should seek out other training opportunities like graduate degrees. In general, compared to previous MECORs, students are more prepared and they have got a more solid grasp about the basic concept.

Level 3 Students

Yasemin Gökdemir

A very useful course for young people who want to become academicians. I recommend Level 1 and 2 students to continue and finish MECOR. Even though we have written academic papers previously; in Level 3, we had the chance to learn some skills of writing an article from the mentors. We will be sharing this knowledge with our young colleagues.

Yasemin Saygıdeğer

I attended the MECOR Level 1 in 2009. I was a research assistant back then. After receiving a PhD degree, I came back for MECOR Level 2 in 2016. In Level 3, we worked very hard during day and night, and we were very motivated. We learned a lot from both our mentors and our classmates.

Berrin Er

The academic development from beginning to end has been very satisfying for me. I had the chance to share what I learned in MECOR with my colleagues. Another important improvement is that, I can read and write articles in a more systematic way. I strongly recommend MECOR to my younger colleagues. Attending such a course at the beginning of your academic career is very important in terms of personal development and networking.

Level 2 Students

Deniz Kızılırmak

I attended MECOR Level 1 online. Since online MECOR was completed in a longer time period, we had courses for three hours. Unfortunately during the daily struggles it was harder to concentrate on the research. I really felt that I am in MECOR this year in face to face MECOR Level 2. I believe the most important thing MECOR provides is the scientific perspective. I am planning to meet with you next year in Level 3.

Tuğba Şişmanlar- Nagehan Emiraliöğlu

MECOR Level 2 was very productive. We realized how much our researchs improved during this week. We advise our young colleagues not to take a long break between MECOR levels. We are planning to come to MECOR level 3 next year.

Level 1 Students

Feride Marim

MECOR was the clue we came across while we were standing in front of a chaotic labyrinth. Everyone was standing out for the same purpose, but neither of us knew where to start and how to proceed. Our experiences multiplied as we shared them. Filtered thoughts vs. brainstorming which make the impossible happen... Big estimates, small sample sizes... The fact that the mentors worked harder than the mentees... A solid roof where brand new friendships were established...

Intense, tiring; but it was a fun week for all of us. We all returned with the peace of enlightenment and armful of scientific responsibilities. Now we know the ways out of the labyrinth. I am grateful for the hard work and effort of our guides. In a reality where it is not possible to find the most accurate, everyone who aims to reach the least mistakes should have a MECOR experience. See you next year in order to learn the shortest ways and continue on our way with this friendly warmth...

**Geceleyin karanlıkta
Suya attım ben sesimi
Türkü oldu birdenbire
Denizinden geçen gemi
Geceleyin karanlıkta
Gülümsedim buluta ben
Saçlarına düşen yağmur
Gökkuşuğı oldu birden
Geceleyin karanlıkta
Yıldız tuttum gök içinde
Işığına sana vurdu
Bir gül açtı yüreğinde**

ÜLKÜ TAMER

Türk Toraks Derneği 25. Yıllık Kongresi

Anı Defterimizden Sayfalar

Değerli Üyelerimiz,

Derneğimizin 30. Kuruluş yılında
24-28 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da
gerçekleştirdiğimiz 25. Yıllık Kongremizden anıları
sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sizlerin katkılarıyla Türk Toraks Derneği Anı
Defterimizi çoğaltabileceğimizi hatırlatıyor;
2023 yılında gerçekleştirmeyi planladığımız 26. Yıllık
kongremizde yeniden buluşmaya davet ediyoruz.

Sevgi ve saygılarımızla,
Türk Toraks Derneği Merkez Yönetim Kurulu

Fotoğrafların tümü için

<https://www.toraks.org.tr/site/community/news/10961> <

TÜRK TORAKS DERNEĞİ

Türk Toraks Derneği 26.Yıllık Kongresi

*Cumhuriyetimizin 100. Yılında
Tek Nefesle*

Pandemide Yukarı Bakmamak

DON'T LOOK UP!

Yazı: Canan GÜNDÜZ GÜRKAN

canangunduz@yahoo.com

Astronomi doktora öğrencisi Kate Dibiasky (Jennifer Lawrence), dev bir kuyruklu yıldız keşfeder ve meslektaşlarıyla bu büyük gelişmeyi sevinçle paylaşır. Ancak, kuyruklu yıldızın hız ve rotasına dair hesaplamalar sonrasında, mutluluğun yerini kısa süre içinde endişe alır. Göktaşının 6 ay içerisinde Dünya'ya çarpması söz konusudur...

Filmi izlememiş olanlara küçük bir uyarı: spoiler içerir.

Hollywood, insanlığın ve Dünya'nın yok oluşuna dair senaryoları oldum olası sevmiştir. Ama çoğunlukla, alışık olduğumuz üzere, ABD hükümetinin ve de süper güçlerin bir şekilde her türlü olumsuzluğun üstesinden geldiği bir mutlu son seyirciyi beklemektedir. Netflix'in çok konuşulan "Don't Look Up!" filmi ise, sonunda seyirciyi gene gülümsetmeyi başarsa da, aşına olduğumuz tarzdaki Hollywood film klişelerine pek çok açıdan uymamaktadır. Beyaz Saray'ın ve medyanın trajikomik bir üslupla eleştirildiği filmde alıştığımız şekilde bir zafer öyküsü ya da mutlu son bulunmamaktadır. Diğer yandan, sonun mutsuzluk vaat ettiğini söylemek ise haksızlık olacaktır.

Göktaşının Dünya'ya çarpacağı haberini Dibiasky ve hocası Dr. Randall Mindy (Leonardo DiCaprio), yetkililerle ve ABD Başkanı Orlean (Meryl Streep) ile bir an önce konuşarak önlem almaya yönelik adım atılmasını isterler. Ancak Dünyanın sonu söz konusu olmasına rağmen, seçimlerle uğraşmakta olan Orle-

an'ın ilgisini çekmeyi başaramazlar. Bu nedenle medyaya ulaşarak halkın dikkatini çekmeyi hedeflerler. Gene de, sansasyonel ilişkileriyle gündeme oturmuş olan ünlü şarkıcı çiftten daha çok ilgi çekemezler. Hatta, katıldıkları programda en olumsuz gündeme bile komik süsü vermeye çalışan sunuculara sert tepki veren Dibiasky herkes tarafından garip olarak tanımlanmaya başlanırken, sinir krizi geçirirken olan görüntüleri ise gençler arasında kullanılan sosyal medya görsellerinde yerini alır. Diğer yandan, bu zamana kadar hep arka planda sakin bir hayat yaşamış Mindy, bir anda medyada sahip olduğu popülerite sonucu bilim insanı kimliğinden sıyrılarak hükümetin maskotuna dönüşmeye başlar. Bilim insanlarının bu felakete yönelik tüm girişimleri ise Jeff Bezos ve Elon Musk'a serzenişte bulunan, büyük sermaye sahibi, önemli bir yatırımcı karakter Peter Isherwell'in isteği üzerine durdurulur. Dünyayı kurtarıırken eş zamanlı olarak kazanç da getirecek alternatif bir çözüm önerisi olan Isherwell, işler beklendiği gibi ilerlemeyince ise, başkan Orlean'ı da yanına alıp, uzay aracına atlayıp başka bir gezegene kaçmakta gecikmeyecektir. Tüm bunların hepsi tabii ki de yer yer gerçek olamayacak kadar absürt iken, bazı açılardan ise düşündürücüdür.

Niye yukarı bakarız?

Yönetmen Adam McKay, aslında pandemi henüz ortada yokken, iklim krizine göndermede bulunan bir film fikri ile ve Leonardo DiCaprio gibi çevre sorunlarına duyarlı oyuncularını içeren özel bir kadro ile yola çıkar. Ancak, iklim kriz boyutu pandeminin seyri ile daha arka planda kalırken, konu, bilim reddine ve duyarsızlığına yönelik bir toplumsal eleştiriye evrilir. Filmde, bilim insanlarının kuyruklu yıldızla yönelik uyarılarını ısrarla umursamayan siyasetçilerin ve toplumun tutumunun, COVID-19'a dair tüm dünyada yaşananlara gönderme içerdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Gökbilimcileri filmde göktaşına, gerçek yaşamda ise ölümcül

olabilen bir virüse yönelik uyarılarda bulunurken; bürokratlar, toplumda infial yaratılmaması için tabloyu yumuşatmaya çalışırlar. Toplumun bir kesimi ise zaten bilim insanlarının doğruyu söylemediklerinden son derece emindir. Ta ki çember daralınca ve birilerin canı yanınca kadar... Bir yanda gökyüzünde göktaşı iyice görünür hale gelmiştir ve giderek daha büyümekte, yaklaşmaktadır. Diğer tarafta, hep başkalarını hasta edeceği sanılan ve gerçekliğinden dahi şüphe edilen Sars-CoV-2 virüsü, yakınlarımıza ve bize kadar ulaşmış, sağlığımızı tehdit altına almıştır. Giderek yaklaşan tehdiye karşılık Orlean'ın basit bir çözüm önerisi vardır : "Yukarı bakmayın!"... Filmin ismi "Don't Look Up!" da buradan gelmektedir. Bu şekilde, korkulacak bir şey olmadığı savunulurken, bir yandan da panik havası yaşamamaları için insanlar gökyüzüne bakmamaya çağrılır. Gökyüzüne bakma-bakmama göndermesi ise muhtemelen sadece kuyruklu yıldız için kullanılmamaktadır. Neden yukarı bakarız ki? Sadece gökyüzünü görmek için mi? Bazen rahat düşünebilmek için, bazen de derin bir iç çekip içimizdeki hayallere, özleme ve heyecanlara yer açmak için yukarı bakabiliriz. Gökyüzünün sonsuzluğu ise bu duyguları güçlendirdiği gibi kişiye özgürlüğünü hatırlatabilir. Politik jargonda, yukarı bakarak boyun eğmeme gibi çağrışımları da bulunmaktadır.

Sonunuzu nasıl alırdınız?

Douglas Adams'ın "Otostopçunun Galaksi Rehberi" roman serisinin dördüncüsü olan "Elveda ve Bütün O Balıklar İçin Teşekkürler" kitabında, yerkürenin vogonlar tarafından yok edileceğini önceden fark edip insanları uarmaya çalışan ancak uyarı işaretleri insanlar tarafından yanlış anlaşıl原因 yunuslardan bahsedilir. Kitabın başlığı, aynı zamanda dünyanın yok olmasından önce yunusların insanlara bıraktığı son mesajdır. Her şeye rağmen zarif bir veda... Dünyanın sonunun geldiği başka bir film olan "Melankoli"de ise (Melancholie, 2012- Lars von Trier), dengesiz yönleri olmakla birlikte varoluşa anlam yüklememeye alışmış olduğu için yaklaşan sonu dinginlikle karşılayan Justine karakteri ile hep toplum tarafından kabul

edilmiş "doğru"lar üzerinden hayatını sürdürürken böyle bir sonu kabullenmek istemeyen ablasının hikayesi anlatılır. "Yukarı Bakma!" filminde ise, otoritelerin gerekli aksiyonları almaması sonucunda artık yapılacak hiçbir şey kalmadığında, kaos baş gösterirken, Mindy ve Dibiasky, çaresizden çok müsterih olarak, hep birlikte, sevdikleri ile birlikte keyifli bir "son akşam yemeği"nde buluşurlar. Güzel zamanları anarken, Mindy şöyle der: "Aslında her şeyimiz varmış..."

Pandemide yıllanır ve yer yer akıllanmazken; sahip olduklarımızın değerini kaybetmeden bildiğimiz ve zarif vedalar yerine coşkulu kavuşmalar yaşayacağımız günleri heyecanla ve de özlemle, yukarı bakarak bekliyoruz...

Airelle Besson & Nelson Veras Neige

**Her akşam, aynı yer, aynı saatte,
Güneşten eşyama düşen bir çubuk;
Yangın varmış gibi yukarı katta,
Arkamdan gel diyor, sessiz ve çabuk!
Necip Fazıl KISAKÜREK**

Yazı: Dilek ASLAN

*Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı*

diaslan.dr@gmail.com

Dünyanın İyiliği İçin “Tek Sağlık”

Son dönemlerde “yaşanılır bir dünya” özlemi sıklıkla gündeme getirilmektedir. Farklı vurgulara işaret etse de bu özlemin bir nedeni acaba yine son dönemlerde dünyanın “yaşanılmaz” bir yer olduğu duygusunun hissedildiği olabilir mi?

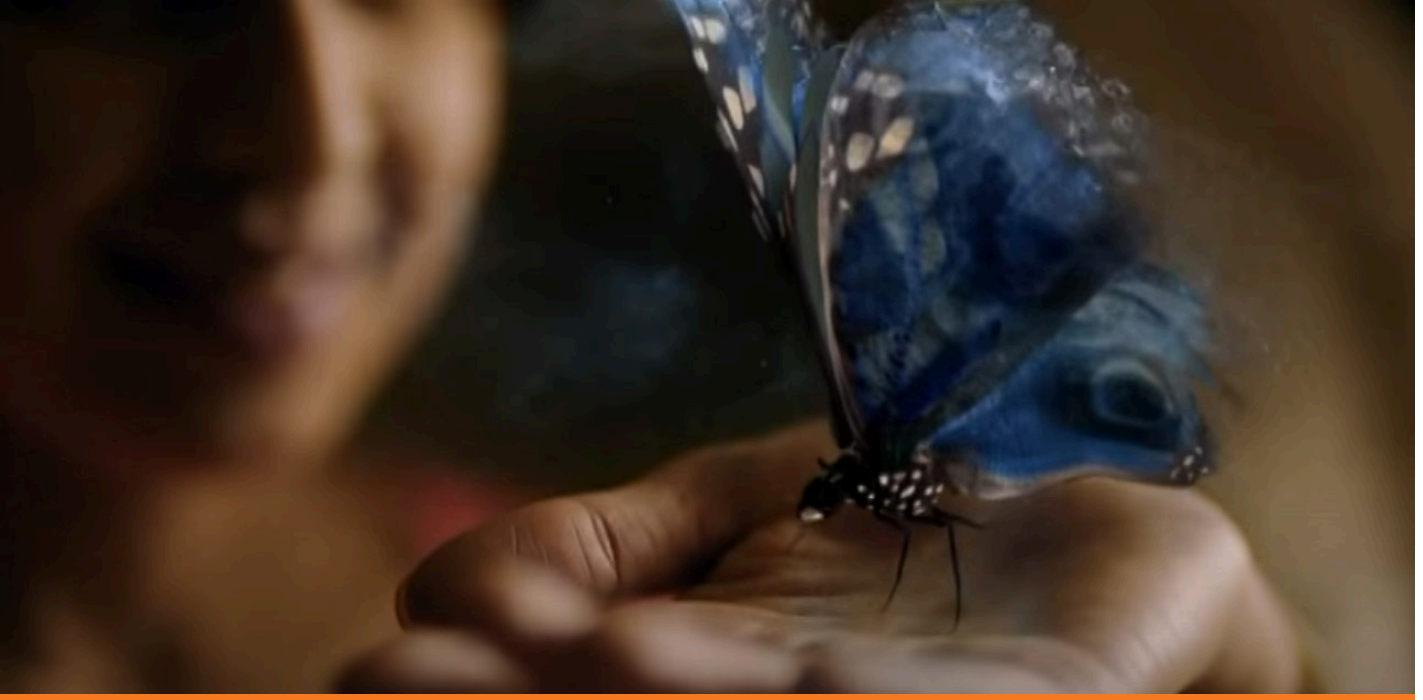
Bu soruya yanıt vermek hem zor, hem de kolay...

Ayrıntılarına değinmeden, biraz genelleyerek günümüzde yaşamın zorluklarının olduğu söylenebilir. Dünya, Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) öncesinde hangi düzeyde idi ise, bugün COVID-19 sonrası geçmişe göre daha zor bir dönemden geçmektedir. Bu zorluk, bireysel ve/veya toplumsal iyilik/sağlık hedeflerine ulaşmayı da zorlaştırmıştır.

Yeni Koronavirüs Hastalığı yarattığı “gerçek” zorluklarla (1), toplumda yaşayan hemen herkesi düşünmeye, (varsa) yaptığı yanlışları telafi etme konusunda daha kararlı olmaya, gelecek için daha umutlu olmak için çaba göstermeye sevk etmiştir. Bu değişim, dünyanın geleceği için olumludur, ancak somut çıktılarının gözle görünür olabilmesi için temenni ve duyguların eylemlilik sürecine dönüşmesi bir zorunluluktur.

Sağlıkla ilgili hedefleri gözden geçirirken bazı kavramları hatırlamakta yarar bulunmaktadır. Bu kavramların en öncelikli olanı sağlık tanımının kendisidir. Sağlık, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

tarafından yıllar önce tanımladığı gibi “kişinin bedenen, ruhen ve sosyal olarak tam bir iyilik hâli”dir. Bu tanım, geniş bir perspektif sunmakta olup “iyilik hâlinin sağlanması için sağlığın belirleyicilerinin” süreçte temel aktör olduğunu da öngörmektedir. Sağlığın sosyal, yapısal, ekonomik ve son zamanlarda daha fazla üzerinde durulan ve kimi tehditleri içinde barındıran “ticari” belirleyicileri bireylerin ve/veya toplumların sağlıklı olma hâlini belirlemektedir. Dolayısıyla, sağlık tanımını yaparken bütün bu belirleyenlerle birlikte düşünmek ve kavramsal tartışmaları bu zeminde sürdürmek anlamlı olur. Örneğin, tütün kullanımı nedeniyle akciğer kanser hastalığı artmış bir toplumda tütün kullanımı ve akciğer kanseri arasındaki ilişkiyi incelerken tütün kullanımının bireysel ve toplumsal nedenleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Sosyal, ekonomik, politik, çevresel faktörler, sağlık hizmetlerine erişimin düzeyi, tütün endüstrisinin halkın sağlığının korunması ile arasındaki uzlaşmaz çelişki, vb. birey ve toplumun tütün kullanım durumunu etkilemektedir. Dolayısıyla, akciğer kanseri ve diğer hastalıkların sıklığında artış görülebilmektedir. Dolayısıyla, mücadele için geniş perspektifle çözümlerin üretilmesi uygun olur.

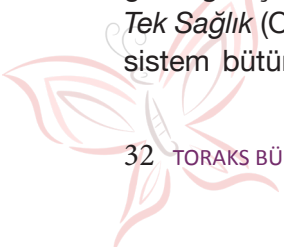
Sağlığın geniş perspektifi denildiğinde çok çeşitli kavramlar gündeme taşınabilir. Bunlar arasında son dönemlerde daha sık olarak gündeme taşınan “*Tek Sağlık*” yaklaşımı olabildiğince geniş bir perspektifi bizlere sunmaktadır. *Tek Sağlık* (One Health), insan, hayvan ve ekosistem bütünlüğünü savunan bir yaklaşımdır.

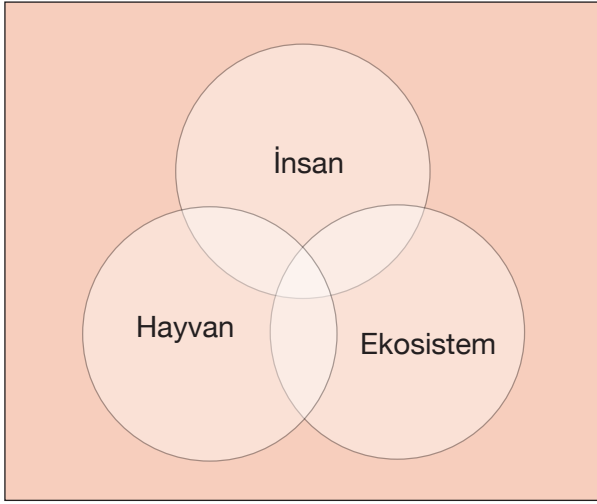
Bu yaklaşımın gerekçeleri oldukça güçlüdür. Örneğin; “yeni” hastalıkların ortaya çıkması insan, hayvan ve çevre arasındaki karmaşık etkileşimler tarafından yönlendirilir. Bu etkileşimdeki değişiklikler, patojenik mikroorganizmalarda genetik mutasyonlara neden olabilir ve artan virülanslı yeni varyantlar, yeni konakçı aralıkları ve yeni enfeksiyon yolları ortaya çıkabilir. Hayvanlar, %75’i vahşi hayvanlardan kaynaklanan, ortaya çıkan/yeniden ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların yaklaşık %60-70’inin kaynağıdır (2-4). Dolayısıyla, “biricik” sağlık dünyada birlikte yaşamak için çaba içinde olan herkesin, her bileşenin sağlık hakkının “birlikte” korumak ve geliştirmek için sorumluluğu bulunmaktadır.

Tek Sağlık, çok uzun zaman önce ortaya konulmuş olan transdisipliner bir yaklaşımdır. Yaklaşımın tarihsel geçmişinde “tek tıp (one medicine)”, “tek dünya (one world)” gibi terimler de kullanılmıştır (3). Kavramın bugün kabul gördüğü terminoloji “*Tek Sağlık* (one health)” olmuştur. Yaklaşım gereği yukarıda da ifade edilen insan, hayvan ve ekosistem bütünlüğü birlikte gözetilmelidir (4) (Şekil 1).

Tek Sağlık kavramı ile ilgili DSÖ tarafından aşağıdaki konular öncelikle belirtilmektedir (5):

1. Yaklaşım, daha iyi halk sağlığı sonuçları elde etmek için birden fazla sektörün iletişim kurduğu ve birlikte çalıştığı programları, politikaları, mevzuatı ve araştırmaları tasarlamaya ve uygulamaya yönelik bir yaklaşımdır.

Şekil 1. *Tek Sağlık* yaklaşımının temel bileşenleri (4).

2. *Tek Sağlık* yaklaşımının özellikle ilgili olduğu çalışma alanları arasında gıda güvenliği, zoonozların kontrolü (grip, kuduz gibi hayvanlar ve insanlar arasında yayılabilen hastalıklar) ve antibiyotik direnciyle mücadele (bakteri değiştiğinde) yer alır.

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi, *Tek Sağlık* yaklaşımının aşağıdaki sağlık sorunlarına öncelik vermesi gerektiği üzerinde durmaktadır (6):

- ✓ Gıda güvenliği
- ✓ Zoonotik hastalıkların kontrolü
- ✓ Laboratuvar hizmetlerinin iyileştirilmesi
- ✓ İhmal edilen tropikal hastalıklar
- ✓ Çevre sağlığı
- ✓ Antimikrobiyal direnç

Farklı çalışmalarda da gündeme taşınan (7) bu konularla mücadele bütün bileşenler arası, dünya için ise ülkeler arasında iş birliğini zorunluluk hâline getirmektedir. Konulan amaç ve hedefler iyi niyetli ve yaşanılabilir bir dünya için gereklidir. Bununla birlikte, yaklaşımın uygulanabilirliği ile ilgili daha gerçekçi ve izlenebilir, değerlendirilebilir, gerçekleştirilebilir adımlara ihtiyaç vardır. Bu noktada aşağıdaki sorulara yanıtların net olarak üretilmesi de önem taşır:

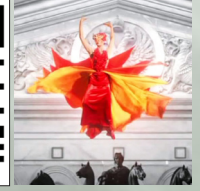
1. Tespit edilen sorunlarla ilgili hangi bileşenlerin “tek tek” ve “birlikte” hangi sorumlulukları var?
2. Sorumluluklar için yerine getirilmesi gereken süre nedir, kim(ler) belirlemiştir?
3. Uygulamalarla ilgili sistem çelişkileri olabilir mi? Bu çelişkiler olduğunda çözüm(ler) kim tarafından üretilecek? Kim(ler) uygulayıcı olacak?
4. Yaşamın dinamizmi içinde “yeni” sorunlar ortaya çıktığında yaklaşım nasıl uyarlanacak?
5. Kazanılan deneyimlerin gerçek yaşama yansıtılması hangi mekanizmalarla ve hangi zaman planlaması içinde yapılacak?
6. Çalışmalar sürdürülürken disiplinlerin özgünlüğü nasıl korunacak?
7. Transidisipliner yaklaşım ilkeleri nasıl hayata geçirilecek? (8)
8. Yaklaşımların “insan odaklı” olması nasıl sağlanacak?

Görüldüğü üzere, kavram oldukça geniş bir perspektif içerirse de uygulamalar sürecinde yapılması ve netleştirilmesi gereken konular fazladır. Bu tespit, özellikle yakın dönemde akılcı yaklaşımlarla ele alınır ve üretilen ve/veya konu ile ilgili üretilecek olan sorulara gerçekçi yanıtlar bulunabilirse *Tek Sağlık* yaklaşımının küresel sorunlara çözüm olma beklentisinin karşılığı olabilir. Aksi takdirde, beklenen “yaşanılır bir dünya” özlemi gelecekte de “özlem” hâlinde insanların umutlarına zemin olmayı sürdürür. Oysa, gerçeklik özelemlerin en kısa sürece gerçekleştiği bir dünyada yaşamak olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Jorwal P, Bharadwaj S, Jorwal P. One health approach and COVID-19: A perspective. *J Family Med Prim Care*. 2020 Dec 31;9(12):5888-5891.
2. Jørgensen HJ, Neves CD. COVID-19: One world, one health. *Covid-19: Én verden, én helse*. *Tidsskr Nor Laegeforen*. 2020;140(5):10.4045/tidsskr.20.0212. Published 2020 Mar 15. doi:10.4045/tidsskr.20.0212

3. Ryu S, Kim BI, Lim JS, Tan CS, Chun BC. One Health Perspectives on Emerging Public Health Threats. J Prev Med Public Health. 2017;50(6):411-414.
4. Katsarou EI, Billinis C, Galamatis D, Fthenakis GC, Tsangaris GT, Katsafadou AI. Applied Proteomics in 'One Health'. Proteomes. 2021 Jun 30;9(3):31.
5. One Health, <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/one-health> Erişim: 14.1.2022.
6. One Health Approach, <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-policy/one-health> Erişim: 14.1.2022.
7. Aslan D. Halk Sağlığı ve Beslenme. Hipokrat Yayınevi, 2021.
8. Aslan D. Can transdisciplinary approaches contribute to the COVID-19 fight? Glob Health Promot. 2021;28(2):72-77.

Waltz Of The Butterfly ~ Seitkaliyev

Doğaçlama Vizit

ROLE PLAY

Bugün Fakültemizdeki Dönem V, Grup I ile stajımızın üçüncü günü.

Sabah “Akciğer Kanseri Hastası Viziti” yapmamız gerekiyordu, otuz dört stajyer, beş intörn doktor ve iki rotasyon asistanı ile çıktık vizite. Mevcut hastalarımızdan ameliyat ettiklerimiz öykü alma, muayene ve tartışmaya uygun değillerdi. Ameliyat hazırlığı planladıklarımız ise tetkikler için değişik laboratuvarlardaydılar. Filmler ve dosya üzerinden tartışmanın yeterince öğretici olduğunu düşünmüyordum. Stajyer vizitini nasıl yapacağımızı düşünürken gözüm asistanımız Kalbinur’a takıldı.

“Kalbinur, sen hasta rolü yapabilir misin?” diye sordum.

Sanki önceden biliyormuş gibi “Tabi Hocam!...” diyerek çoktan hazır olduğunu gösterdi. Gidip hasta sandalyesine oturdu, stajyerler ve diğer meslektaşlarımızla etrafında halka olduk. Stajyer arkadaşlarımız sırayla öykü almaya başladı. Biri bitiriyor, diğeri bir öncekinin eksiklerini tamamlayan sorular soruyordu.

Ne kadar ketum bir hastaydı Kalbinur...

Her soruya kısa kısa cevaplar vermeye başladı:

“Öksürüyorum...”

“Balgamımda çizgi şeklinde kan var...”

“Kırk yıldır günde bir buçuk paket sigara içiyorum...”

“Tetkik için balgam veremem. Her zaman çıkmıyor.”

Yazı: Salih Topçu
Kocaeli Tıp Fakültesi
Göğüs Cerrahisi AD.
Öğretim Üyesi

salihtoraks@gmail.com

“Ağrım yok...”

“Halsizlik ve yorgunluğum var...”

“Ağabeyim akciğer kanserinden öldü...”

“İlk gittiğim doktor, sol akciğerimde kalbimin yanında duman var”

“Beni uyutmadan bronkoskopi yapmayın...” dedi.

O sorulara hasta gibi cevap verirken, viziti seyreden Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Fatih, bir sandalye çekip Kalbinur’un yanına oturdu.

“Ben hastanın yakınıyım. Görüşme ve muayeneniz sırasında yakınının yanında olmak istiyorum.” diyerek, ‘geveze bir uslu’ ile, uzun uzun gereksiz şeyler anlatmaya başladı.

Stajyerler ketum hastayla geveze hasta yakını arasında kalıp zorlanmaya ve terlemeye başladılar.

Kolaylaştırıcı (Moderatör) olarak arada rol play şeklindeki viziti kesip;

“Öykü alırken hastanın ve yakınının gereksiz laflarını usulüne uygun olarak kesmeyi becerebilmelisiniz!...”

“Odaklandığınız hastalık için ayırıcı tanıya yönelik sorular sormalısınız!...”

“Hasta ve yakını sizi değil, siz onları yönlendirmelisiniz.”

“Hastadan olabildiğince bilgi almalısınız.” gibi uyarılarda bulunuyordum.

Hasta rolü yapan Kalbinur’a sorulan her soruya, Fatih uzun uzun cevaplar vermek istiyor, ara ara çalan telefonuna (çalışırmış gibi davranıp) bağıra bağıra cevap veriyor, doktor-hasta görüşmesini olabildiğince zorluyordu.

Stajyerlerimiz ilk etapta baş edemedikleri hasta yakınıni usulünce yönlendirmeyi ve gerekli bilgileri kısa sürede almayı başardılar.

Başardılar da, hasta ve yakını rolünü oynayan meslektaşlarımız, bu sefer de işi ayırıcı tanıda -zekice- zora sokmaya başladılar.

Güya bize gelmeden önce başka doktorlara gitmişler, çok sayıda tetkikler yaptırmışlar.

O tetkiklerin sonuçları ile doktorlarının yaptığı yorumları kendi dillerince anlatmaya başladılar.

Tam kafamızda bir tanı şekillenmeye başlamıştı ki, sonradan ortaya çıkan bir tetkik sonucu ile yeniden sisler içine itmeye başladılar stajyerlerimi.

Zaman zaman komik davranışları ve esprileri ile ilgiyi canlı tutuyorlardı.

Vizit yaptığımız servis koridorunun o konuşmalar karşısında kahkaha ile çınlaması gerekirken, stajyerler son derece sakin ve sorumluluk duygusu ile hareket ettiklerinden iş gayet ciddi yürüyordu.

Vizit dersimiz planladığımız süreyi aştıkça aştı.

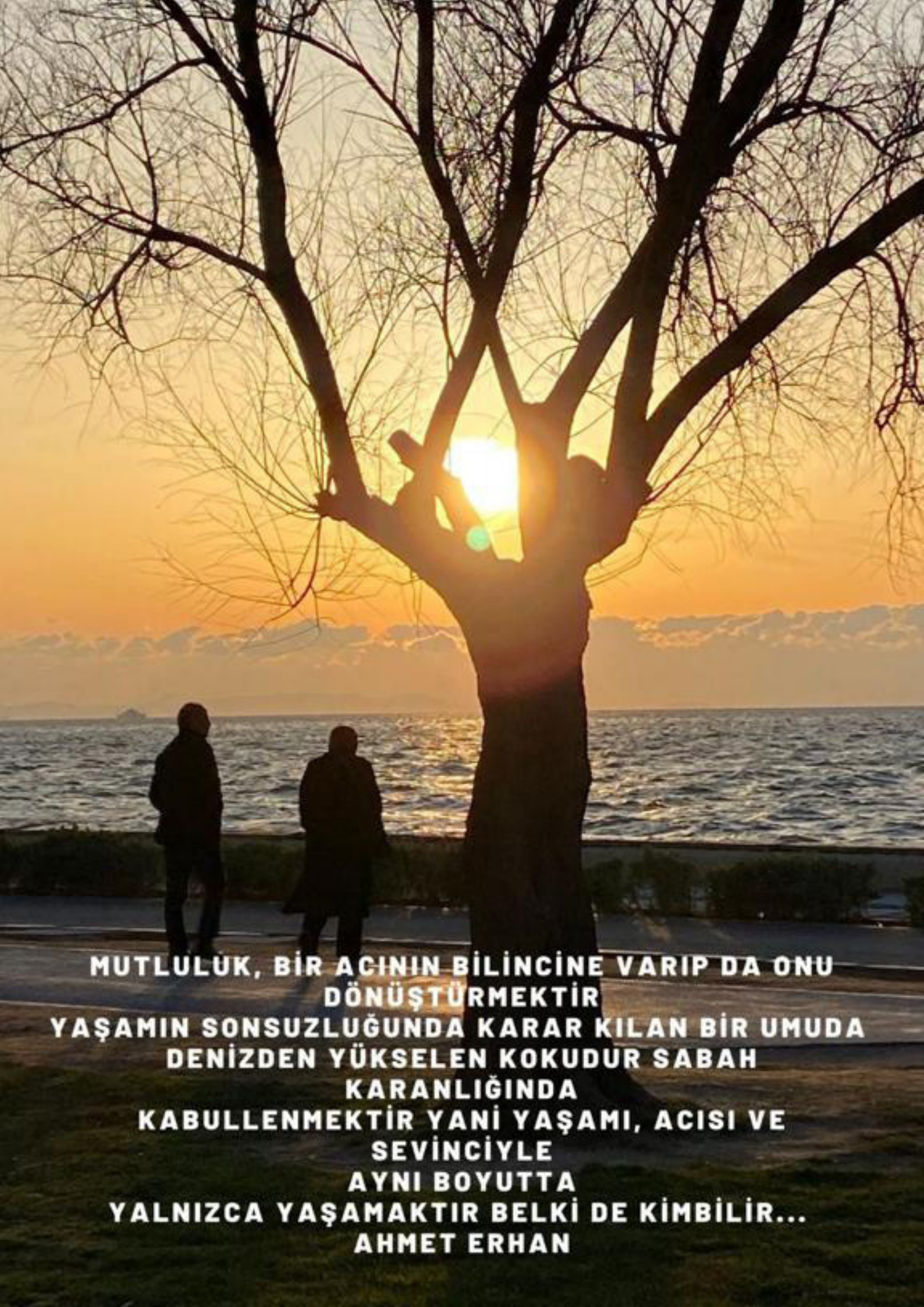
Pratik dersimizin sonunda, hep birlikte “Akciğer Tümörleri, Tanı ve Tedavi” yi öğrenmiş olduk.

Kalbinur ile Fatih bilmemiz ve bahsedilmesi gereken her noktaya değinmişlerdi, gayet iyi bir hasta ve hasta yakını yaklaşımı ile...

Başından sonuna doğaçlama işlenen dersimiz, öncekilerden verimli oldu.

Teşekkürler Kalbinur,

teşekkürler Fatih!...

**MUTLULUK, BİR ACININ BİLİNCİNE VARIP DA ONU
DÖNÜŞTÜRMEKTİR
YAŞAMIN SONSUZLUĞUNDA KARAR KILAN BİR UMUDA
DENİZDEN YÜKSELEN KOKUDUR SABAH
KARANLIĞINDA
KABULLENMEKTİR YANİ YAŞAMI, ACISI VE
SEVİNCİYLE
AYNI BOYUTTA
YALNIZCA YAŞAMAKTIR BELKİ DE KİMBİLİR...
AHMET ERHAN**

GÖLLER BÖLGESİ

Yazı: Merve ERÇELİK, Barış SARIÇOBAN

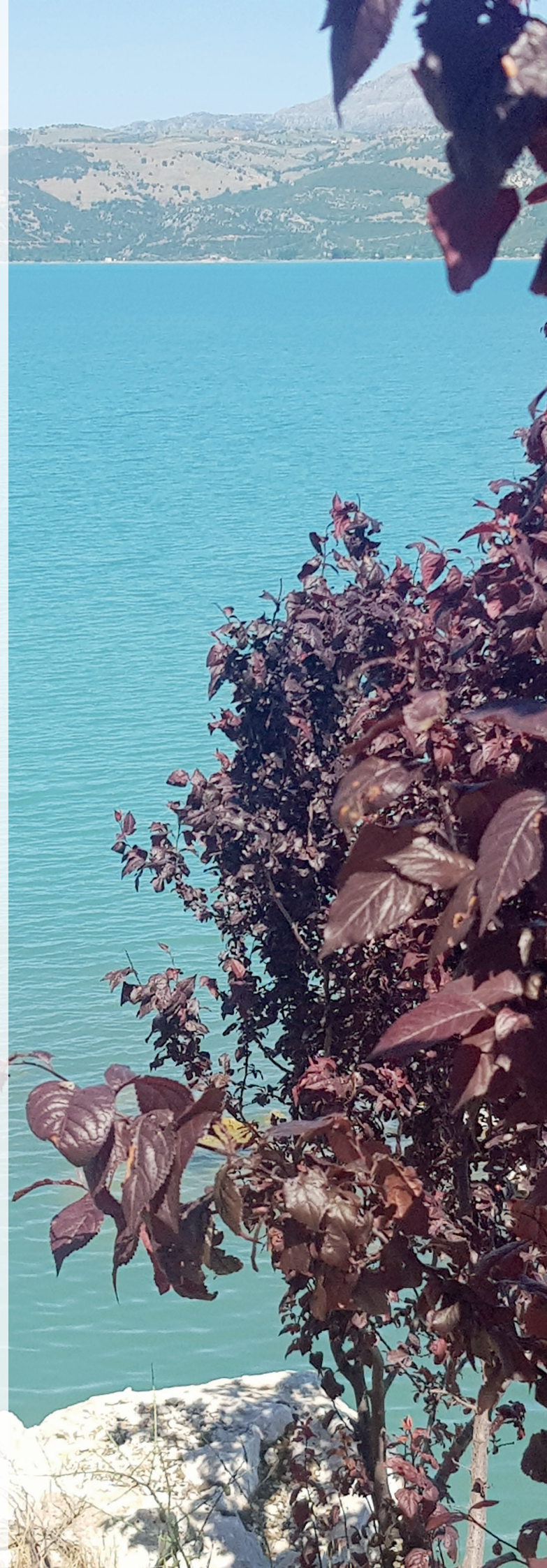
merveercelik8@gmail.com

Eğirdir Gölü, Isparta ili sınırlarında yer alan, tektonik ve karstik etkilerle oluşmuş, bir tatlı su gölüdür. Türkiye'nin en büyük ikinci tatlı su gölüdür. Gölü besleyen en önemli su girdileri; gölün tabanından gelen kaynaklar, çevre dağlardan inen ve yağış suları ile beslenen irili ufaklı çok sayıda dere ve çaydır. En son 2020 yılı kasım ayında yapılan ölçümlere göre 520 kilometrekare olan Eğirdir Gölü yüzeyi 2021 yılında 110 kilometre kayıpla 410 kilometrekareye düştü. Etrafındaki binlerce dönümlük tarım arazilerinin vahşi sulaması ve içme suyu olarak kullanılan Eğirdir Gölü, kimyasal atıklar ve gölü besleyen kaynaklar üzerine kurulu göletler nedeniyle hem hızla kirleniyor, hem de su seviyesi ve kalitesini kaybediyor ek olarak biyolojik çeşitliliğin kaybolmasına neden oluyor. Eğirdir Gölü'nün de göz göre göre kurummasına izin vermememiz gerekir.

Kovada Gölü; Göller bölgesinde tatlı sulu, küçük bir göldür. Eğirdir Gölü'nün doğal bir uzantısıdır ve Eğirdir Gölü'nde bulunan fazla su bir kanalla Kovada Gölü'ne akmaktadır. Eğirdir'le bağlantılı kanal da tarım atıklarının depolanması nedeniyle çöp kovasına dönüşmektedir. Göldeki su seviyesinin giderek azalması sanayiden kaynaklanan ağır metal ve tarımdan kaynaklanan azot, fosfat kirliliği sonucunda önce yüksek su bitkilerinin yoğunluğu artmış, daha sonrasında bataklık alana dönüşümün göstergesi olan mavi-yeşil alana dönüşüm ve sığlaşma gölün sonunu hazırlamıştır. Böyle giderse Kovada, son nefesini vermeye yakın bir göldür.

Gölcük; deniz tabanından yüksekliği 1340m olan ve krater çukurunun büyük bir çoğunluğunun su ile birikmesiyle oluşmuş bir maar (krater) gölüdür. Isparta Gölcük Gölü, ortalama 150- 300m kadar yükselmiş olan ve volkan patlaması üzerinden uzun zaman geçtikten sonra oluşan, donan katı küllerle kaplı tepecikler ile çevrili bir göldür. Isparta'nın içme suyu kaynağı olan göl iklim değişiklikleri nedeni ile kuruma tehlikesi altındadır.

İklim değişikliği ve antropojenik faaliyetler sebebiyle artan sıcaklıklar; kişin gollerdeki buz örtüsünün azalmasına, yüzey suyu sıcaklıklarının artmasına sebep olmaktadır. Yaşanan bu değişimler sonucunda göllerin yüzey alanı ve su seviyeleri hızla azalmaktadır. İklim değişikliği nedeniyle dünyanın birçok bölgesi kuraklık tehdidiyle karşı karşıyadır. Ek olarak antropojenik nedenlerle oluşan kirlilik suyun kalitesini düşürmekte, içme suyu olarak kullanımına engel olmaktadır. Bu gidişe dur diyebilmek için daha iyi ekolojik şartlar oluşturulmalı ve dış müdahalelerden gelecek zararlar bertaraf edilmelidir. Gollerimizin, su kaynaklarımızın tükenmesi konusunda insan kaynaklı hataların (aşırı tarımsal sulama, atıklar konusunda) önlenmesi için toplumsal farkındalık oluşturmaliyiz.

Ben Merve Erçelik; Goller bölgesinde çalışan bir göğüs hastalıkları uzmanı olarak su kaynaklarımız hakkında bir bilgilendirme notu hazırladım, ancak biz Türkiye'nin farklı bölgelerinde çalışan Türk Toraks Derneği Uzman Komitesi üyeleri olarak ekolojik faaliyetlerin günden güne arttığına, geleceğimizi tehdit ettiğine ve iklim değişikliğinin günümüzde yaşanan en önemli halk sağlığı sorunlarından biri olduğuna dikkat çekmek istiyoruz. Sürdürülebilir bir gelecek için hem kendi farkındalığımızı hem de toplumumuzun farkındalığını artırmalıyız.

Saygılarımızla

Çocukken bize, ülkemizde 4 mevsim olduğu öğretilmişti. Günümüzde ise baharlar yok denecek kadar kısa, kişlar ve yazlar geç geliyor ama uzun sürüyor. Yazın kavuruyor, kişın donduruyor. Ülkemizin güneyine yıllar sonra kar yağıyor, genelinde fırtına eksik olmuyor. İklim değişikliğine mesafeli durdukça biz, geleceğimiz maalesef böyle sisli ve karanlık olacak gibi duruyor.

Barış Sarıçoban

Biri demiş sen, biri demiş ben.
Seni ben anladım, beni sen.
Bir yaşam daha verdim
Beklerken giderken
dönerken.
Kaldı elimde üç beş mektup,
Üç beş yaşam.
Bir onları da açsam okusam
Önceki yaşamları unutup
Ya beklesem, ya da gidip
arasam.

ÖZDEMİR ASAF

Yazı: Merve ERÇELİK

Afyonkarahisar

Dinar Devlet Hastanesi

merveercelik8@gmail.com

Biri Kırsal, Diğeri Kentsel İki Direnişin Hikayesi

İKİZKÖY VE VALİDEBAĞ SAVUNMASI

Türkiye’de her yeni güne yeni bir doğa katliamı haberi ile gözümüzü açıyoruz. Bergama, Salda Gölü, 3. Köprü ve yeni havaalanı için kesilen ağaçlar, Cerattepe ve Kaz Dağı altın arama çalışmaları, Akkuyu nükleer santrali, Kuzey Marmara Otoyolu ...Halen fosil yakıtların kullanılması, kömürlü termik santraller, sanayileşme, kirlenen havamız ve ısıtılan gezegenimiz. Bu ısıtılan dünya ve doğa tahribatı ile kararan gelecek umutlarımız.....

Biri Kırsal,
Diğeri Kentsel İki
Direnişin Hikayesi

Ekolojik felaketlerin yaygınlaşıp sıradanlaştığı ve dünyanın geleceğini tehdit ettiği bir dünyada yaşıyoruz. Bu nedenle ulusal akciğer sağlığını geliştirmeyi amaçlayan Türk Toraks Derneği hava kirliliği başta olmak üzere yaşanan tüm ekolojik sorunların çözümüne katkı sunmayı “sürdürülebilir bir gelecek ve yaşam için” vazgeçilmez saymaktadır.

TTD, bir uzmanlık derneği olarak, dünyanın en önemli halk sağlığı sorunlarından birisi hâline gelen hava kirliliği, çevre tahribatı ve iklim değişikliği konusunda duyarlılığı artırmak ve bu alanda yapılan olumlu girişimleri desteklemek amacıyla 2016 yılından bu yana her yıl TTD Çevre ve İklim Sorunları Araştırma ve Savunuculuk Ödülü vermektedir.

TTD 24. Ulusal Kongresinde Çevre Araştırma Ödülü: Kayıhan Pala, Nilüfer Aykaç ve Yeşim Yasin tarafından yapılan Environmental Science and Pollution Research dergisinin 2021 Mayıs sayısında yayınlanan ‘Premature deaths attribu-

table to long-term exposure to PM2.5 in Turkey’ isimli çalışmasına verilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarda, 2018 yılında Türkiye’de PM2.5’e uzun süre maruz kalmanın 44.617 kişinin erken ölümüne yol açtığı gösterilmiştir.

Savunuculuk Ödülü:

Savunuculuk Ödülü: TTD 24. Ulusal Kongresinde Çevre Savunuculuk Ödülü ‘İkizköylüler’ ve ‘Validebağ Savunması’na adanmıştır.

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı İkizköy köy sınırları içerisinde yer alan 740 dönümlük alanda asırlık çam ağaçlarının bulunduğu Akbelen Ormanı'nda termik santrale kömür temin etmek için maden yapılması amacıyla ağaç katliamı yapılmak isteniyor. İkizköylüler ormanları, zeytin ağaçları, hayvanları, geçmişleri ve gelecekleri için mücadele ediyor.

Muğla'daki termik santrallere yakıt sağlayan açık linyit ocağı 1979 yılından bu yana ÇED'den muaf bir şekilde, on binlerce dönüm orman ve tarım alanını yutarak faaliyetini sürdürüyor. İkizköy bölgesinde bulunan üç mahalleden biri olan Işıkdere, 2018 yılında termik santralin kömür madeni için boşaltıldı. Işıkdere'den Karadam Mahallesi'ne yerleşen köylülere, bu sefer de bu mahalleyi boşaltmaları için tebligat gönderildi. 2019 yılında kendilerine gelen istimlak tebligatlarından sonra köylerini terk etmeme kararı alan halk, 17 Temmuz 2021 itibari ile Akbelen Ormanı içerisine kurdukları çadırlarda nöbete başladı. İkizköylüler için hayat, ormanla, ağaçlarla birlikte başlamış ve onunla devam ediyor. Turistik bir bölgede yaşamaları eşlerinin iş için merkezde bulunması nedeniyle köy içinde ve dolayısıyla direnişte daha çok kadınlar yer alıyor ve direniş kararı alan kadınlar komşu köylerin maden şirketlerince yok edilmesine de tanıklık ettikleri için, direnişi kaybederlerse neler yaşayacaklarını çok iyi biliyorlar. Türk Toraks Derneği 24. Yıllık kongresinde ormanda ağaçların kesilmeye başlamasıyla "Nefes alamıyorum" diyerek gözyaşlarına boğulan ve herkesi desteğe çağıran Nejla Işık ile tanışma fırsatı bulduk. Nejla 'Ben bu yörede doğdum, bu ağaçlarla beraber büyüdüm; orman benim hayatım. Biz bu ormanlardan besleniyoruz, bu ormanlardan nefes alıyoruz. Hayvanımız da burada, işimiz de burada bizim. Zaten çevrede var olan santral yüzünden köyümüzde hastalıklar arttı, havamız bozuldu zehir soluyoruz, ağaçlarımızdan aldığımız verim düştü. Bu ormanlar da yok olursa hayvanlarımız, işimiz yani yaşamımız yok olacak. Ben kanımın son damlasına kadar bu ormanları savunacağım. Gerekirse canımı burada feda edeceğim, gözüm arkada kalırsa -iki çocuk annesiyim- sadece iki çocuğum için kalır.' sözleri ile kendini ifade ediyor. Celal Çoban ise 'Daha

önce diğer mahallelerin başına gelenin bizim de başımıza gelmemesi için, sadece kendimiz için değil gelecek nesillerimiz için de direnmeye devam edeceğiz' diyor.

Bir diğer direniş öyküsü ise Validebağ savunması; İstanbul'un Üsküdar ilçesinde bulunan ve 1'inci derece doğal ve tarihi sit alanı olan Validebağ Korusu'nda 'Rehabilitasyon Projesi' adı altında koru tahrip edilmek istendi. Validebağ adı verilen ve bazı rivayetlerde iki bin dönüm olduğu ifade edilen bağın oluşumu 19. yüzyılın ortalarına doğru olmuş. 2006'da yapılan bir sayımda 6321 ağaç, ağaççık ve çalı listelenmiş. 2015 yılında yapılan çalışmada ise Koruda 1 adet Erguvan, 4 adet Sakız, 5 adet Meşe toplam 10 adet Anıt ağaç, 42 Meşe, 14 sakız, 1 adet Londra Çamı, 3 adet Doğu Çınarı, 1 adet Fıstık Çamı, toplam 61 adet Korumaya Değer Ağaç yanında 123 kuş türü (Türkiye'de gözlemlenen kuş türlerinin 4'te 1'i), 30 kelebek türü ile sincap, kirpi, kaplumbağa, yılan, kertenkele, kedi ve köpek gibi çeşitli hayvan tespiti yapılmış. Koru'ya yönelik tehdit, 2000'lerin başından itibaren inşaat sektörünün hızlı yükselişi ile başlıyor. 2006'dan itibaren önce "Çılgın Proje", sonra "Kent Ormanı", ardından "Millet Bahçesi" gibi isimlerle Koru, yapılaşmaya açılmak isteniyor. 2014 yılında "cami inşaatı", 2017'de "jeotermal arama" gibi amaçlarla ekolojik yıkım farklı çehrelere bürünüyor. Haziran 2021'den itibaren ise, bakım ve onarım gibi daha muğlak bir isim altında devam ettirmeye çalışılıyor. Koru çevresindeki mahalle sakinlerinden oluşan direnişçiler ise yıllardır yılmadan, evleri gibi gördükleri Koru'yu hem savunuyor hem de Koru'nun ve içindeki hayvanların bakımını üstleniyorlar. Kongrede bir araya geldiğimiz Figen Küçüksever ve Remzi Çelik 'Koru'nun kentin akciğeri olduğunu, bu çeşitliliği-ekosistemi, yaşam alanlarını kaybetmek istemediklerini, gelecek kuşaklara bu hâli ile kalması için bu yıkım durana kadar, mücadeleye devam edeceklerini' belirttiler. Ve güzel haber olarak da 157 gün süren direniş sonunda Kasım ayında İdari mahkeme projenin iptaline karar verdi.

Biz Türk Toraks Derneği Çevre Sorunları ve Akciğer Sağlığı Çalışma Grubu olarak 24. Yıllık Ulu-

sal Kongre'mizde 'Çevre ve İklim Sorunları Savunuculuk Ödülü'nü bu iki mücadeleye adayarak bu dayanışmanın destekçisi olma, savunucuları ile tanışma, taleplerini yüz yüze dinleme şansı elde ettik.

İkizdere ve Validebağ örnekleri, uluslararası ve yerel şirketlerin ulusal hükümetlerin desteği ile daha fazla kâr ve sermaye birikimi için kırsal ve kentsel alanlarda yapmaya çalıştıkları yağma ve talanın örnekleridir. İkizdere örneği; Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelede 2053 yılında net sıfır karbon emisyonu hedefi koymasına rağmen hâlen kömürlü termik santrallerden vazgeçmediğini ve fosil yakıt şirketlerinin talebi doğrultusunda çok önemli karbondioksit yutak alanları olan ormanların yok edilmesine göz yumduğunu göstermektedir. Validebağ örneği ise kent alanlarını ticari mal ve rant alanı olarak gören anlayışın yansımasıdır.

Hepimiz bilmeliyiz ki ormanlar iklim değişikliği ve su kaynaklarının tükenmesi noktasında en büyük güvencemizdir. Geçtiğimiz yaz aylarında ülkemizin dört bir yanında çıkan yangınlar sonucunda sadece Muğla'da 65 bin hektarın üzerinde ormanlık alanın yok olduğu tahmin ediliyor. Bu ormanlar, bölgedeki yaban hayatının yaşam alanı, arıcılık ve hayvancılık faaliyetlerinin kaynağı, köylülerin gündelik hayatının parçasıydı. Hepimiz bu ormanlara evimizmiş gibi sahip çıkmalıyız. Validebağ direnişi yılmadı ve kazandı, sıra İkizköy ve daha nice kendileri için gibi görünse de tüm insanlık için ciğerlerimiz, yaşamımızın kaynağı, ekosistemin koruyucusu ormanlarımız için direnen tüm savunulara diyoruz.

Ağustos 2022
Fotoğraf Yarışması Üçüncüsü
Fulya Tahan

Yazı: Necati ÇITAK

*Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve
Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Göğüs Cerrahisi Uzmanı*

necomomus@gmail.com

Pandemide gözden kaçırılmaması gerekenler;

Bir Komorbidite Olarak Hava Kirliliği

“A ra sıra bir salgın hastalık tehdidi başgösterdiğinde, sağlık polisinin o zamana kadar uykuya yatan vicdanı bir parça insafa geliyor; işçi mahallelerine denetim akınları yapıyor; örneğin Oldham yolu yakınında birçok sokakta olduğu gibi ev dizileri ve bodrum katları mühürleniyor; ama bu da pek uzun sürmüyor; kullanılamaz denen kulübelerde oturacak birileri, gene kısa sürede bulunuyor; sahipleri, bu evleri kiraya vererek daha da fazla para kazanıyorlar ve sağlık polisi de daha uzunca bir süre ortalarda görünmüyor. Manchester’ın bu doğu ve kuzeydoğu bölgeleri, burjuvazinin ev yapmadığı yerlerdir; çünkü yılın on-on bir ayı boyunca batı ve güneybatı rüzgârları, tüm fabrikaların dumanını buraya üfler ve o havayı da emekçiler kendi başlarına soluyabilirler.”¹

Friedrich Engels 1845 yılında “İngiltere’de Emekçi Sınıfın Durumu” başlıklı kitabında böyle yazmıştır. COVID-19 salgınında 177 yıl önce Engels’in anlattığı bu durumun, yani kötü havanın olduğu bölgelerde salgının etkisinin daha fazla olmasının, değişip değişmediğini inceleyen bazı çalışmaları bu bölümde paylaşmak istiyorum.

“Yılın on-on bir ayı boyunca batı ve güneybatı rüzgârları, tüm fabrikaların dumanını buraya üfler ve o havayı da emekçiler kendi başlarına soluyabilirler.”

¹ İngiltere’de Emekçi Sınıfın Durumu. Sol Yayınları, 1997, Friedrich Engels. Syf:111

Pandemiden bir yıl önce yapılan bir analize göre, hava kirliliği küresel ölümlerin %16'sından sorumludur ve bu da onu dünya çapında önlenebilir erken ölümlerin başlıca nedeni hâline getirmiştir (Landrigan P.J ve ark. The Lancet Commission on pollution and health. Lancet. 2018;391:462–512.). Ayrıca, havadaki partiküler maddenin (PM) yakın zamanda SARS-CoV-2'nin yaşayabilirliğini artırdığı gösterilmiş, bu da doğrudan mikrobiyal patojenik bulaşmanın hava yoluyla gerçekleştiğini ve yüksek derecede kirli alanlarda enfeksiyon olasılığının arttığını düşündürmüştür. Bu nedenle, hava kirliliğinin, ya akciğerlerin enfeksiyona karşı bağışıklık tepkisini tehlikeye atarak ya da dolaylı olarak altta yatan solunum yolu veya kardiyovasküler hastalıkları şiddetlendirerek COVID-19 şiddetine katkıda bulunduğu öne sürülmüştür. Bu nedenle bu önlenebilir durumun (hava kirliliğinin) bir başka önlenebilir durum olan COVID-19'un etkisini artıracığı hipotezini destekleyen bazı çalışmalar burada paylaşılacaktır.

1) YAYININ KÜNYESİ

Links between air pollution and COVID-19 in England. Travaglio ve ark. Environ Pollut.

2021 Jan 1; 268(Pt A): 115859. doi: 10.1016/j.envpol.2020.115859

Yazının Amacı

Hava kirliliğindeki bölgesel ve alt bölgesel varyasyonlar ile nüfus düzeyinde COVID-19 ile ilgili ölümler ve İngiltere'deki vakalar arasındaki potansiyel bağlantıları araştırmak ve 1464 denekten oluşan bir kohorttan elde edilen Birleşik Krallık Biobank verilerini analiz ederek hava kirleticileri ile COVID-19 enfeksiyonu riski arasındaki bu ilişkileri bireysel ölçekte ele almak.

Ana Bulgular

En fazla sayıda COVID-19 ölümü Londra ve Midlands'da meydana gelmiştir ve önceki çalışmalara göre, bu iki alan en yüksek yıllık ortalama nitrojen oksit konsantrasyonuna sahip bölgelerdir.

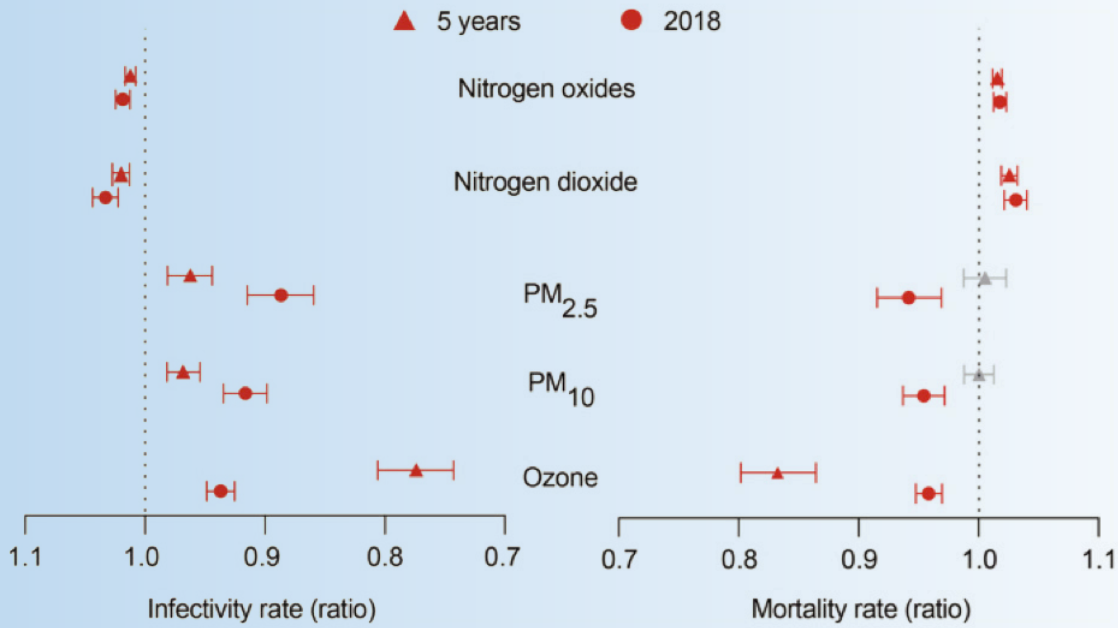
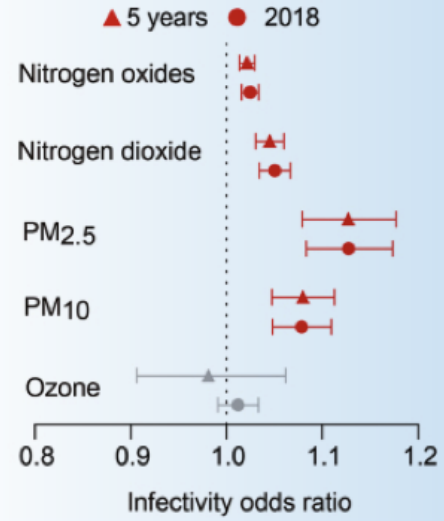
Nitrojen oksit ve nitrojen dioksit seviyeleri, nüfus yoğunluğundan bağımsız olarak COVID-19 vakalarının en önemli öngörücüleridir. Ozon, nitrojen oksit ve nitrojen dioksit seviyeleri, nüfus yoğunluğu ile birlikte COVID-19 ölümleriyle önemli ölçüde ilişkilidir.

Model tip	Poisson	Negative Binomial
Ortalama Popülasyon yoğunluğu kişi km2	-0.001 ^{***} (-0.001, -0.001)	-0.001 ^{***} (-0.001, -0.0004)
NO düzeyi	-0.0005 ^{***} (-0.0005, -0.0004)	-0.0005 ^{***} (-0.001, -0.0003)
NO2 düzeyi	0.001 ^{***} (0.001, 0.001)	0.001 ^{***} (0.0005, 0.001)
Ozon düzeyi	0.0001 ^{***} (0.0001, 0.0001)	0.0001 (-0.00002, 0.0002)

Temiz havayı soluyan bölgeler ile hava kirliliğinin daha çok olduğu bölgeler karşılaştırıldığında PM2.5 düzeyindeki her 1 m³'lük artışın COVID-19 vakalarında %12'lik artışa yol açtığı saptanmıştır. PM10 için ise, bir birimlik artış, yaklaşık %8 daha fazla COVID-19 vakası ile ilişkilendirilmiştir.

Ayrıca fosil yakıtları, yani gaz, kömür ve yağların yanması sonucunda ortaya çıkan azot oksit ve nitrojen dioksit seviyeleri, COVID-19'un enfektivitesi (odds ratio: 1,020) ve mortalitesindeki (odds ratio: 1,015) artışla önemli ölçüde ilişkili bulunmuştur. Nitrojen dioksit konsantrasyonundaki 1µg/m³'lük artış, %3,3 daha fazla vaka ve %3,1 daha fazla ölümlerle ilişkilendirilmiştir. Ozon seviyeleri için vaka ve ölümlerin insidans oranı oranları 1'den azdır, bu da daha yüksek ozon seviyelerinin daha az sayıda ölüm ve vakaya yol açtığını göstermektedir.

Çıkarım

Kötü havaya uzun süreli maruz kalma COVID-19 enfeksiyonu ve ölüm riskini artırmaktadır. Bölgesel ve alt-bölgesel düzeyde nitrojen oksit ve nitrojen dioksit seviyeleri ile COVID-19 mortalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki, bireysel düzeydeki özellikler kontrol edildikten sonra da devam eder ve hava kirliliğine uzun süre maruz kalmanın ciddi COVID-19 sonucu riskini artırabileceğini gösterir.

2) YAYININ KÜNYESİ

Cole MA ve ark. Air Pollution Exposure and Covid-19 in Dutch Municipalities. Air Pollution Exposure and Covid-19 in Dutch Municipalities.

Yazının Amacı

Hollanda'nın 355 farklı bölgesinde uzun vadeli

hava kirliliğine maruz kalma ile Covid-19 arasındaki ilişkiyi araştırmak.

Ana Bulgular

PM2.5 konsantrasyonlarındaki bir birimlik artışın, o bölgede 9,4 kat daha fazla COVID-19 vakası, 3 kat daha fazla hastane başvurusu ve 2,3 kat daha fazla ölümlerle ilişkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca NO₂'deki bir birimlik artış, COVID-19 vakalarını 2,2 kat artırmaktadır. Bunun haricinde PM2.5 ve NO₂ konsantrasyonlarındaki bir standart sapma artış, COVID-19 vaka sayısını sırasıyla 12,7 kat ve 8,5 kat, COVID-19 nedenli ölümleri sırasıyla 3,1 ve 1,4 kat artırmaktadır.

Çıkarım

Kötü hava kalitesi ile COVID-19 arasında güçlü bir bağlantı bulunmaktadır. Bu bağlantı gelir, demografi, sosyal ve fiziksel yakınlık, istihdam/egitim, sağlık ve mekansal faktörler gibi açıklayıcı değişkenler kontrol edildikten sonra da devam eder.

Table 3 Summary of estimated marginal effects for pollution

Pollutant	Model type	1 µg/m ³ increase		
		Covid-19 Cases	Hospital admissions	Deaths
PM2.5	Negative binomial	9.4 (1.1, 17.7)	3.0 (0.43, 5.6)	2.3 (0.87, 3.6)
	Negative binomial IV	10.3 (0.79, 19.8)	2.9 (0.36, 5.5)	2.2 (0.74, 3.7)
	Spatial 50 km	15.1 (1.6, 28.5)	4.4 (0.55, 8.2)	2.8 (0.92, 4.6)
	Spatial 100 km	14.9 (1.4, 28.4)	4.2 (0.54, 7.9)	2.8 (0.91, 4.6)
	Spatial no cut-off	12.2 (1.9, 22.5)	3.3 (0.73, 5.9)	2.3 (0.80, 3.8)
NO ₂	Negative binomial	2.2 (0.2, 4.3)	–	0.35 (0.042, 0.66)

3) YAYININ KÜNYESİ

Brandt EB ve ark. Air pollution, racial disparities, and COVID-19 mortality. J Allergy Clin Immunol. 2020 Jul; 146(1): 61–63.

Yazının Amacı

Hava kirliliğine maruz kalma ile COVID-19 şiddeti arasındaki potansiyel bağlantıları vurgulamak. Ayrıca hava kirliliğine farklı şekilde maruz kalmanın COVID-19'un şehir içi ırksal azınlıklar üzerindeki orantısız etkisine katkıda bulunan faktörlerden biri olup olmadığını araştırılması.

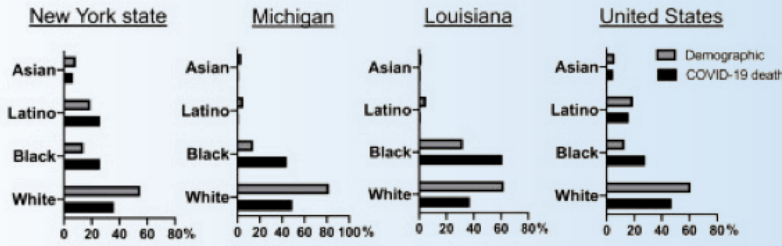
Ana Bulgular

ABD'nin eyaletlerinde nüfusa oranla COVID-19 nedeniyle ölümlerde ırksal bir eşitsizlik izlenmektedir. Ayrıca COVID-19 nedeniyle her bir milyon kişi başına düşen ölüm sayısı ile yıllık ortalama PM_{2.5} oranı arasında belirgin korelasyon vardır.

Çıkarım

Irklar arasındaki sınıfsal eşitsizlik kendisini yaşanan bölgeler açısından da göstermektedir ve bu nedenle COVID-19 nedeniyle yüksek ölüm oranları olan bölgeler ile hava kirliliği olan bölgeler örtüşmektedir.

COVID-19 fatality rates

Contributing socioeconomic, racial & environmental factors:

- Structural racism
- Crowded living conditions, multi-generational homes
- Limited access to health care and healthy foods
- Working in low paying "essential" jobs
- Chronic exposure to air pollution

COVID-19 risk factors

- Age > 65
  - Living in nursing home
- Sex (male)
- Severe obesity
- Diabetes
- Serious heart conditions
  - pulmonary hypertension
- Immunocompromise (cancer...)
- Chronic kidney disease
- Chronic liver disease
- Chronic lung disease
  - COPD
  - Severe Asthma

4) YAYININ KÜNYESİ

Aykaç ve Etiler. COVID-19 mortality in Istanbul in association with air pollution and socioeconomic status: an ecological study. Environ Sci Pollut Res 29, 13700–13708 (2022).

Yazının Amacı

COVID-19 ölüm göstergeleri ile sosyoekonomik durum ve hava kirliliği arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Ana Bulgular

Sosyoekonomik durum katmanındaki her %20'lik bozulma, ilçe düzeyinde aşırı ölüm oranında %4'lük bir artışa katkıda bulunmuştur. En zengin ilçelerde yaşlı nüfus arasında

COVID-19 ölümlerinin payı en fakir ilçelere göre %10 kadar daha azdır.

100 bin nüfus başına COVID-19 ölüm oranı ile PM₁₀, SO₂ ve NO₂ arasında orta düzeyde bir korelasyon saptanmıştır.

Çıkarım

Sosyoekonomik durum, hane halkı büyüklüğü ve yaşlı nüfus oranı COVID-19 ölüm oranı ile ilişkilidir. Kentsel hava kirliliği ile COVID-19 mortalitesi arasındaki ilişkinin belirlenmesine bu sosyodemografik değişkenler dahil edildiğinde, COVID-19 mortalite hızı PM₁₀, SO₂ ve NO₂ hava kirleticilerindeki artış ile ilişkilidir. COVID-19 pandemisinin sınıfsal eşitsizlikler ve hava kirliliği ile etkileşim yoluyla nasıl bir sendrom hâline geldiğini göstermektedir.

Table 4 The relationship between air pollution levels and COVID-19 deaths on a district level

Control variables		Excess mortality in 2020 (%)	Share of COVID-19 deaths in total deaths (%)	COVID-19 mortality rate (per 100,000)	Share of COVID-19 deaths among the older population (%)
Ratio of population over 65 and SES scores and household size	PM ₁₀	Correlation coefficient 0.210	0.257	0.413*	0.226
	SO ₂	Correlation coefficient 0.001	0.189	0.422*	0.234
	NO ₂	Correlation coefficient -0.231	0.245	0.431*	0.231
	NO _x	Correlation coefficient -0.021	0.059	0.127	0.074

* $p < 0.05$

**Aramızdan birileri mürekkep,
birileri de kağıt gibidir. Birilerinin
siyahlığı olmasa, öbürleri dilsiz
olurdu. Birilerinin de beyazlığı
olmasa, öbürleri kör olurdu.
HALİL CİBRAN**

**"İŐTE:
ŞU GÜNEŞTEN
DÜŞEN
ATEŐTE
MİLYONLARLA KIRMIZI YÜREK
YANIYOR!
SEN DE ÇIKAR
GÖĞSÜNÜN KAFESİNDEN YÜREĞİNİ;
ŞU GÜNEŞTEN
DÜŞEN
ATEŐE FIRLAT;
YÜREĞİNİ YÜREKLERİMİZİN YANINA
AT!"
NAZIM HİKMET**

TTB Ekolojik Kriz Kadın ve Kadın Sağlığı Kongresi

Yazı: Nilüfer AYKAÇ

Acıbadem Altunizade Hastanesi

niluferaykac@gmail.com

1-3 NİSAN 2022

2008 yılından beri Türk Tabipleri Birliği Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu'nun iki yılda düzenlediği ve sağlık bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında çalışan kadın uzmanlar, kadın akademisyenler, öğrenciler ve kadın mücadelesi yürüten aktivistlerin desteği ve ortak çabasıyla gerçekleştirilen kongrelerin yedincisinde bu yıl "Ekolojik Kriz, Kadın ve Kadın Sağlığı" teması ele alındı.

Diyarbakır Tabip Odası ev sahipliğinde ve Türkiye'nin dört bir yanından tabip odalarının, emek-meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin, uzmanlık derneklerinin aktivistlerinden yaklaşık 150 katılımcının emek yoğun katkısıyla yapılan kongre programında iki atölye, yedi panel, bir forum yer aldı.

Dünya uzun süredir ekolojik krizle boğuşmakta, seller, orman yangınları, depremler son yıllarda daha fazla gözlemlenmektedir. Üç yıla yakın zamandır uğraştığımız COVID-19 pandemisi de ekolojik krizin bir yansımasıdır.

Türk Toraks Derneği olarak çevre politika metni ve Çevre Sorunları ve Akciğer Sağlığı çalışma grubumuz bu alana uzun zamandır katkı ve farkındalık sağlamaktadır. Bu kongrede de çalışma grubumuzdan Nilüfer Aykaç, Füsun Topçu, Yeşim Yasin, Arzu Yorgancıoğlu ve Sebahat Genç de kongrenin düzenleme komitesinde yer almıştır. Kongrede ekofeminizm, iklim krizinin sağlığını etkileri, kadın ve ekonomi, nükleer karşıtı savaşta hekimler, krizler-gıda güvenliği-kentlerin direngenliği, ekoloji

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu tarafından düzenlenen VII. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi, 1-3 Nisan 2022 tarihleri arasında Diyarbakır'da yapıldı.

mücadelesinde kadın konu başlıkları olarak tartışılmıştır.

Ekolojik felaketlerin yaygınlaşıp sıradanlaştığı ve dünyanın geleceğini tehdit ettiği bu dünyada, insanı ve insansız doğayı birbirinden ayrı ele almanın ya da birisini diğerinin içinde eritip yok etmenin doğru bir bakış açısı olmadığını biliyoruz.

Bizler, insanın ve dünyanın umutlu ve sağlıklı geleceğini, insanın doğadan özgürleşmesi yerine, insanın doğayla özgürleşmesinde aramaktayız ve burada kadınlar olarak biz de varız.

Biz biliyoruz ki iklim krize bağlı sebeplerle her yıl 10 binden fazla kadın yaşamını yitirken, erkeklerde bu sayı 4 bin 500. Yine, iklim değişikliği sebebiyle meydana gelen afetlerden dolayı göç eden 28 milyon insanın 20 milyonu kadın.

Kadınlar üzerindeki tahakküm ile doğa üzerindeki tahakküm arasında düzenli bir bağ vardır.

Biz kadınlar, doğa tahribatını, ataerkilliğin, eril sömürünün, kapitalizmin, ekolojik krizin ve ırkçılığın bir uzantısı gibi görüyoruz.

Doğanın sömürsü ile eril tahakküm arasında bir bağ vardır kadınlar ile doğanın birlikte özgürleşmesi birlikte olacaktır.

Tıpkı doğa gibi, kadın bedeni de kapitalizm ve ataerki tarafından yağmalanıyor

Doğal alanları fosil yakıttan vaz geçmeliyiz...

Türkiyede son yıllarda doğaya karşı bir talan faaliyeti sürdürülmektedir.

Cerattepe, Kaz dağları, Hevsel Bahçeleri, Hasankeyf, Validebağ, Munzur Dağ, Çanakkale Gediz Havzası, Fatsa, Ünye, Akbelen

Biz kadınlar ne bedenimizi ve doğamızı bu düzene yağmalatmayacağız.

Biline ki, Tek bir ağacı tek bir kuşu, tek bir bördüböceğimizi vermeyeceğiz

Bildirgenin sonuç bölümünde şu ifadeler yer aldı:

Bizler TTB Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu olarak;

Gezegenin sahip olduğu tüm doğal varlıkların, insanlığın binlerce yıllık belleğini, birikimini temsil eden varlıkların sınırsız tüketimine, ormansızlaştırmaya, fosil yakıtların ölçsüz kullanımına ve bunun sonucunda sellerden sıcak hava dalgalarına, su kıtlığından geniş alanların giderek artan çölleşmesine kadar farklı yöntemlerle gelen ekokırımaya karşı mücadelenin bir parçasıyız.

Çünkü tanık olduğumuz yıkımları yorumlamanın yeterli olmadığını, bunlara neden olan sistemi değiştirmenin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle güçlü olma, sahip olma, fethetme politikaları olmadan doğayla birlikte yaşamının yeni yollarını denemek, yaşamı özgür kılacak, ihtiyaç

için üretilecek, yaşamı ve yaşam alanlarını koruyacak başka bir yaşamı örmenin zorunlu hale geldiğini, bu perspektifi yaşama geçirmenin sorumluluğunu sahipleniyoruz.

Bunun için;

Başka bir sağlık sistemi mümkün diyoruz.

Tıp eğitimi mezuniyet öncesi ve sonrasında da ekolojik düşünmeyi içerecek şekilde planlanmalıdır.

Hastalıkların önlenmesine, bunun için de ekolojik dengenin korunmasına dayalı, koruyucu sağlık hizmetlerini önceleyen, sosyalizasyonu ve toplumun kendisinin dile getirdiği ihtiyaçları esas alan, yatay, hiyerarşisiz, tahakkümsüz, yerel ve yerinde verilen, binalarla sınırlı olmayan, bilginin

tahakkümüne değil, eşitliğe ve dayanışmaya dayanan bir sağlık sistemi olmalıdır.

Meslek örgütünde her aşamada yönetimden aktivistine toplumsal cinsiyet eşitliğine dayanan kadın bakış açısının içselleştirilmesi elzemdir.

Yerelerde ataerkil mekanizmaları değiştirmek için örgütlenerek, eşitlikçi bir yönetimi, toplumsal cinsiyet eşitliğinde birlikte karar almayı ve ekoloji politik yaşamı örneği öneriyoruz.

Bizler, insanın ve dünyanın umutlu ve sağlıklı geleceğini, insanın doğadan özgürleşmesi yerine, insanın doğayla birlikte özgürleşmesinde aramaktayız ve bu mücadelede kadın hekimler olarak biz de varız.

Daha çok kadına heyecanımızı, deneyimimizi yayacağız.

Bu sonuç bildirgesini yaşamı özgürleştiren, dönüştüren kadınlara adıyoruz.

Ekim 2022
Fotoğraf Yarışması Onuncusu
İşil Erdoğan

Ağustos 2022
Fotoğraf Yarışması Birincisi
Selman Çelik

Ben hem kendimi hem de hastalığımı çok seviyorum bunların sonucu olarak hastalığım çok hafif düzeyde seyrediyor.

Ben Nisanur Doğramacı

Ankara Yenimahalle ilçesinde 16.04.2007 yılında dünyaya geldim. Babam Özgür futbol teknik direktörü, annem Fatma beden eğitimi öğretmeni, kardeşim Lina 3. sınıf öğrencisi. Ailemizin ilk kızım.

İlkokulumu Eryaman Türkkent İlköğretim Okulu'nda, ortaokulumu Eryaman Kooperatifler Birliği Ortaokulu'nda okudum ve son olarak Ankara Etimesgut Ufuk Arslan Anadolu Lisesi'nde 9. sınıf öğrencisiyim. Resim yapmaya ilkokulda merak saldım, ortaokulda resim yeteneğim öğretmenlerim ve ailem tarafından keşfedildi. Resim yapmayı, müzik dinlemeyi ve film izlemeyi çok seviyorum. Küçükken bir süre buz pateni, jimnastik, tenis kurslarına gitmiştim.

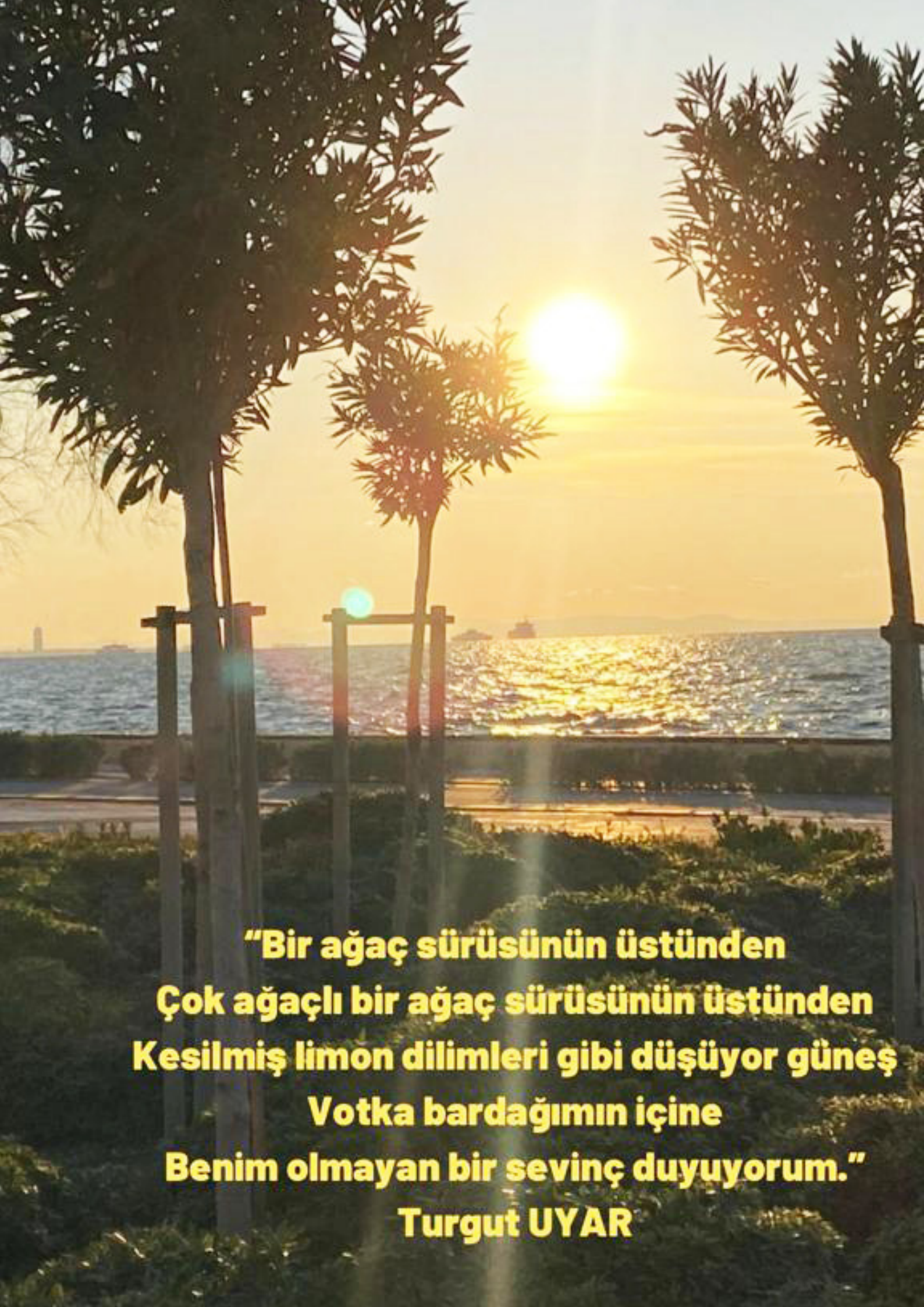

Hastaneye asılan tuvalimi Five Feet Apart filminden esinlenerek hayata geçirdim. Ailemdeki tek Kistik Fibrozis hastasıyım. Teşhisim ani kilo kaybı şikayeti yüzünden defalarca ter testi yapılarak ve ailemin araştırmaları sayesinde 3 aylıkken, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Göğüs Hastalıkları bölümünde görev yapan Prof. Dr. E. Nural Kiper hocamızla ailemin irtibatı sonucunda konuldu. Başlarda tedaviye pediasure, creon ile başlamıştım çocukluğum boyunca bunları kullandım, ergenlik çağımda bıraktım ve uzun bir süre kullanmadım. Creon'a 12

yaşımda tekrar başlayıp 14 yaşımda bıraktım ve şu anda kullanmıyorum. Sürekli aldığım ilaçlarım Pulmozyme, Flixotide ve Pediasure. İlaçlarımı ve fizyoterapilerimi düzenli şekilde kullanıyorum ve yapıyorum, ailem bana her konuda destek oluyor ve ben hem kendimi hem de hastalığımı çok seviyorum bunların sonucu olarak hastalığım çok hafif düzeyde seyrediyor. Hacettepe Üniversitesi Hastanesi Çocuk Göğüs Hastalıkları Bölümü'nde çalışan doktorlar, hemşireler, sekreter ve çalışan bütün herkesi çok seviyorum, saygım ve sevgim her zaman onların yanında...

Mayıs 2022
Fotoğraf Yarışması Birincisi
Hüseyin Kaya

**“Bir ağaç sürüsünün üstünden
Çok ağaçlı bir ağaç sürüsünün üstünden
Kesilmiş limon dilimleri gibi düşüyor güneş
Votka bardağımın içine
Benim olmayan bir sevinç duyuyorum.”
Turgut UYAR**

**“HIÇBİR VAKİT TAM KARANLIK DEĞİL GECE
KENDİMDE DENEMİŞİM BEN
KULAK VER DİNLE
HER ACININ SONUNDA
AÇIK BİR PENCERE VARDIR,
AYDINLIK BİR PENCERE
HAYAL EDİLECEK BİR ŞEY VARDIR
YERİNE GETİRİLECEK İSTEK
DOYURULACAK AÇLIK
CÖMERT BİR YÜREK
UZANMIŞ AÇIK BİR EL
CANLI CANLI BAKAN GÖZLER VARDIR
BİR YAŞAM VARDIR YAŞAM
BÖLÜŞÜLMEMEYE HAZIR.”
PAUL ELUARD**

Dr. Pinar BOSTAN

*İstanbul Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
pinar.bostan@bilgi.edu.tr*

HALK İÇİN AKCİĞER HASTALIKLARI ve COVID-19 KONGRESİ

Derneğimiz, sağlığı koruma ve geliştirmeye yönelik bir etkinliğe daha imzasını attı.

Türk Toraks Derneği "II. Halk için Akciğer Hastalıkları ve COVID-19 Kongresi", 26-27 Şubat 2022 tarihleri arasında Ankara ve İstanbul stüdyolarımızdan, 24 farklı oturum ile derneğimizin sosyal medya hesaplarından ücretsiz ve canlı olarak yayınlandı.

BU KONGRE SİZİN İÇİN

**HALK İÇİN AKCİĞER
HASTALIKLARI ve
COVID-19 KONGRESİ**
26-27 ŞUBAT 2022

Katılım Ü
Kongresi Türk Toraks Derneği

QR Code

*Sultan Süleyman'ın dediği gibi;
Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi....*

Türk Toraks Derneği'nin misyonları arasında "Koruyucu hekimlik ve hasta hizmetini geliştirmek" gibi bir amacın yer alması ve tüzüğünde özellikle "Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi" faaliyetlerini görev edinmiş olması Halk Kongresi'nin ortaya çıkışını sağlayan anlayıştır. 26-27 Şubat 2022 tarihinde ikincisi düzenlenen Halk Kongresi, sağlığın korunması ve geliştirilmesi adına bir sağlık eğitimi etkinliği de diyebiliriz lakin sadece akciğer hastalarımızın hastalıkları hakkında bilgi almaları için değil, halkımızın kronik akciğer hastası olmamasını sağlamak adına da bir çabaydı bu kongre..

KONGRE KOMİTESİ

Kongre Başkanı

Dr. Füsün Topçu

Kongre Sekreteri

Dr. Pınar Pazarlı Bostan

Kongre Komite Üyeleri

Dr. Levent Akyıldız

Dr. Serap Argun Barış

Dr. Güngör Ateş

Dr. Süreyya Çetin Yılmaz

Dr. Canan Demir

Dr. Aslı Görek Dilektaşlı

Dr. Baran Gündoğuş

Dr. Bahriye Oya İtil

Dr. Oğuz Kılınç

Dr. Nurdan Köktürk

Dr. Füsün Öner Eyüboğlu

Dr. Eylem Özgür

Dr. Gülru Polat

Dr. Cüneyt Saltürk

Dr. Filiz Çağla Uyanusta Küçük

Dr. Ayhan Varol

*Soyada göre alfabetik sıralıdır.

Derneğimizin çalışma gruplarından gelen birbirinden güzel oturum önerileri, kongre ekibimiz ve MYK tarafından derlenerek çok geniş çeşitlilikte bir program oluşturuldu.

Program için;

www.halkicinakcigerhastaliklari.com

Pandemi konusunda en güncel tartışmalar, kronik akciğer hastalıklarının yönetiminde en etkin öneriler, akciğer hastalıklarının gelişimine sebep olan sigara, hava kirliliği gibi en önemli sorunlar halkımızın dikkatine sunuldu. Biliyoruz ki, 50'yi aşkın hocamızın destek verdiği bu bilimsel birikim, çok uzun bir süre, YouTube kanalımızda, toplumun doğru bilgiye ulaşması açısından besleyici bir kaynak oluşturacak...

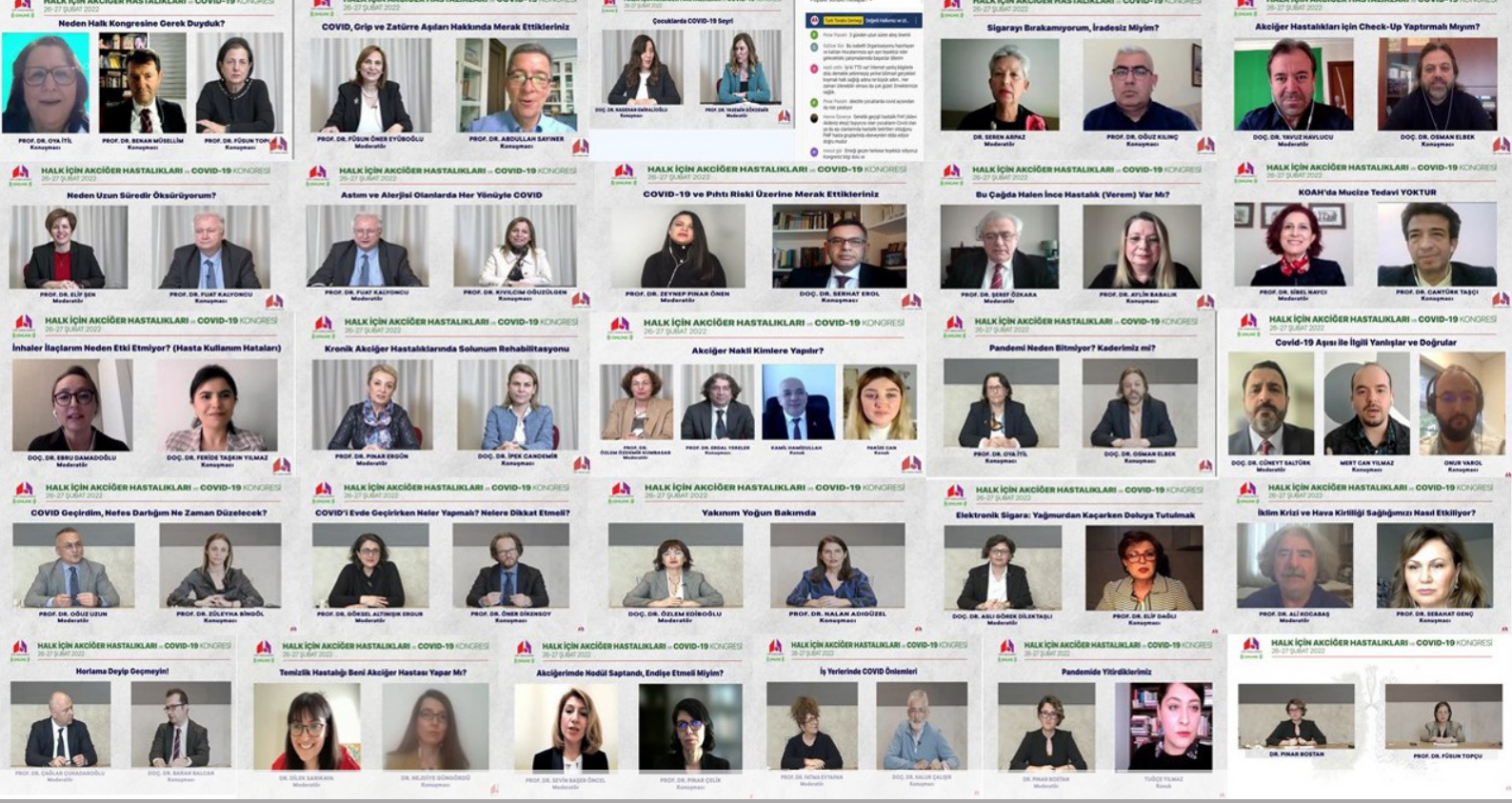
Kongreden 10 gün önce 9.500 olan YouTube abone sayımız, kongrenin ikinci günü olan 27 Şubat tarihi itibarıyla 13.000 sayısına ulaştı. Hâlen sosyal medya platformlarımızda, Facebook 18.855; Twitter 8786; Instagram 9594 olmak üzere binlerce takipçimiz var, amacımız milyonlara ulaşmak...

Pandemi sürecinde gerçekleştirilen halk kongremize, İstanbul ve Ankara stüdyolarında fiziken katılım sağlayan tüm hocalarımıza, canlı yayın öncesi hızlı antijen testi uygulandı.

Arzu Çerkezoğlu	Dev Sağlık-İş Başkanı
Ayşegöl Cengiz	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Berna Laçın	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Bora Cengiz	Dizi Oyuncusu
Burak Erkal	Doğaçlama Kulübü
Burhan şeşen	Müzisyen
Cahit Berkay	Müzisyen
Cengizhan Sönmez	TRT Türk Müziği sanatçısı
Ceyhun Yılmaz	Radyo ve Televizyon Program Yapımcısı, Sunucu
Cihan Ünal	Tiyatro ve Sinema Sanatçısı
Demet Akbağ	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Ekrem İmamoğlu	İstanbul B.B. Başkanı
Ekrem Açıkel	TGRT Haber
Emre Kongar	Sosyolog Yazar
Ercan Kesal	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Erdal Bayrakoğlu	Müzisyen
Erdal Güney	Türk Halk Müziği Sanatçısı
Erkan Can	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Fatih Portakal	Gazeteci Televizyoncu
Hüsnü Arıkan	Müzisyen
İlhan şeşen	Müzisyen
İlkay Akkaya	Müzisyen
Kaan Kural	Spor Yorumcusu
Mehme Özdilek	Futbolcu / Teknik Direktör
Mehmet Demirkol	Spor Yorumcusu
Melissa Kenter	Tiyatro Oyuncusu
Mert Fırat	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Murat Murathanoğlu	Basketbol Yorumcusu
Müjdat Gezen	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Nihat Sırdar	Radyocu
Pakrat Estukyan	Gazeteci Yazar
Perran Kutman	Tiyatro ve Sinema Oyuncusu
Selda Öztürk	Müzisyen
Sibel Tatar	KKTC Cumhurbaşkanı eşi
Tunç Soyer	İzmir B. B. Başkanı
Ünsal Ünlü	Gazeteci Yazar
Vedat Sakman	Müzisyen
Yasemin Göksu	Ses Sanatçısı

Kongremizin etkin şekilde duyurusunu yapabilmek adına; halkımızın değer verdiği sanatçı, müzisyen, yazar, çizir, oyuncu, sporcu, gazeteci, televizyoncu, radyocu, fikir lideri pek çok kişiden gönüllülük esasıyla destek aldık. Kendilerinin ilettikleri davet videoları sayesinde, kongre çağrımız, kongre tarihimize dek bir ay boyunca her gün sosyal medya hesaplarımızdan halk ile buluştu.

Her birine ayrı ayrı teşekkürler....

Ankara
Stüdyomuzda

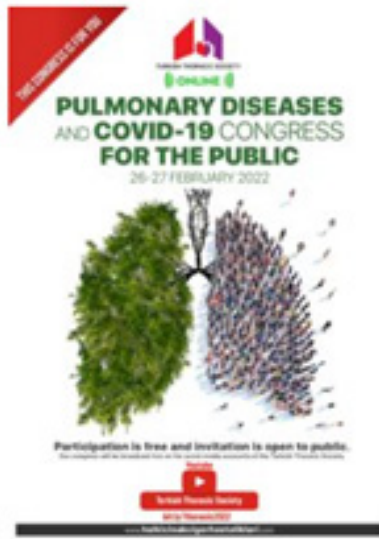
İstanbul
Stüdyomuzda

Kongrenin sahne arkası ekibi ile birlikte...

Kollektif akıl ve emek ile ortaya çıkan halk kongresi, yalnızca halkımız için değil bizler için de öğretici ve yenileyici oldu. Birlikte üretmenin keyfini, destek veren tüm hocalarımızın olağanüstü gayretlerini ve verdikleri samimi emeği hissetmek bile bu kongrenin hepimiz için değerini katmerledi.

Halk için Akciğer Hastalıkları ve Covid-19 Kongresi, bu yıl geçen seneden farklı olarak simultane İngilizce çeviri ile yine YouTube üzerinden canlı olarak yutduğuna da yayın yaptı. Kongremizi etkinlik takvimine ilave edip, web sitesinde kongremizin duyurularına yer veren; GINA, ERS, PHA EUROPE, EU-IPFF, APSR, IPCRG pek çok uluslararası dernek ve sağlık organizasyonları oldu ve European Lung Foundation (ELF) etkinliği olarak yer aldı.

Pulmonary Diseases & COVID-19 Congress for the Public - Global Initiative for Asthma - GINA

The Turkish Thoracic Society (TTC) will be hosting "Pulmonary Diseases and COVID-19 Congress for the Public". It will take place on February 26th & 27th, 2022, 12:00-18:00 (10 am- 4 pm CET). There will be a total of 24 sessions, each lasting for half an hour. Participation is free and invitation is open to public. ... Continue reading "Pulmonary Diseases & COVID-19 Congress for the Public"

ginasthma.org

WhatsApp 14:17 35%

Philippine College of Chest Physicians
21 Şubat, 03:14

Turkish Thoracic Society's "Online- Pulmonary Diseases and COVID-19 Congress for the Public," will take place on 26-27 February 2022. It will be possible to follow and participate this congress via YouTube channel named "Turkish Thoracic Society" (<https://youtube.com/channel/UCKTRq9lVwM-oTD2rOW1B7rQ>) with simultaneous English during all the congress, between 12:00-18:00 Turkish time. The programme in English in this web link (TORAKS ONLINE (halkicinakcigerhastaliklari.com)) summarizes the rich content of the "Online- Pulmonary Diseases and COVID-19 Congress for the Public," We are looking forward to meet you there!!

YOUTUBE.COM
Turkish Thoracic Society - YouTube
Share your videos with friends, family, and the world

MAGYAR TŰDŐGYÓGYÁSZ TÁRSASÁG | ENG

RÖLUNK AKTUÁLIS SZAKMAI INFORMÁCIÓK MTSZEDE PÁCIENSEKNEK

HÍREINK

A TÖRÖK TŰDŐGYÓGYÁSZ TÁRSASÁG KONGRESSZUSA
2022. 01. 07. | MTT

PULMONARY DISEASES AND COVID-19 CONGRESS FOR THE PUBLIC
Date: 26-27. February 2022.

SZAKMAI INFORMÁCIÓK

- VEZETŐSÉG
- TAGSÁGI INFORMÁCIÓK
- DOKUMENTUMTÁR
- ÖSZTÖNDÍJAK PÁLYÁZATOK
- LINKGYŰJTEMÉNY
- MEDICINA THORACALIS

PÁCIENSEKNEK

TŰDŐGONDOZÓK ELÉRHETŐSÉGEI

IPCRG Working locally in primary care and collaborating globally to improve respiratory

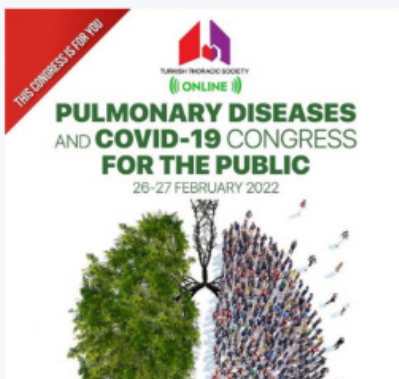
About us Conferences Network Proje

Home > Conferences > Online Congress for the Public - Lung Disease and Covid-19

Online Congress for the Public - Lung Disease and Covid-19

26 - 27 February 2022

Online

PULMONARY DISEASES AND COVID-19 CONGRESS FOR THE PUBLIC

26-27 FEBRUARY 2022

NON-ERS EVENT

Turkish Thoracic Society Congress: Lung Diseases and COVID-19 Online Congress for the Public

26 FEBRUARY, 2022 - 27 FEBRUARY, 2022

Online

Ukrayna-Rusya arasındaki çatışma günlerine denk gelen halk kongremiz, hepimizi üzen ve meşgul eden gündeme rağmen basında da yer aldı. Kongre ekibi, "AÇIK RADYO-Ömer Madra, ULUSAL KANAL-Can Karadut, SUPERFM-Doğancan Özadlı, RADYO MODOKO-Feray Deniz, FOX TV ÇALAR SAAT PROGRAMI-İlker Karagöz, KRT- Deniz Gez" gibi radyo ve TV programlarında, Halk Kongresi özelinde akciğer hastalıkları hakkında bilgi verdi.

Yazarlar

Yazarlar Emre Kongar

Emre Kongar

ekongar@cumhuriyet.com.tr

Son Yazısı / Tüm Yazıları

Herkes Ukrayna'ya bakarken iki toplantı

***

Birinci toplantı, Türk Toraks Derneği tarafından önümüzdeki hafta sonunda düzenlenen "Halk İçin Akciğer Hastalıkları ve Covid-19 Kongresi".

Cumartesi ve pazar günleri öğleyin saat 12'de başlayacak ve Türk Toraks Derneği'nin sosyal medya hesaplarından da "online" olarak izlenebilecek Kongrenin Prof. Dr. Füsün Topçu ve Prof. Dr. Oya İtil tarafından yayımlanan davet

Yalçın Bayer

5 milyon KOAH hastamız var

16 Şubat 2022

COVID-19 pandemisi süresince kronik hastalığı olan ve düzenli kontrole gitmesi gereken birçok hasta, tedavilerini virüs tehlikesi yüzünden aksatmak zorunda kaldı.

@hurriyet.com.tr

MENÜ

Hürriyet.com.tr

Bu nedenle Türk TORAKS Derneği (TTD) tarafından 2020 Ekim ayında ilki düzenlenen 'Halk İçin Akciğer Hastalıkları ve COVID-19 Kongresi' bu yıl da 26-27 Şubat tarihlerinde düzenlenecek. 2 gün boyunca YouTube, Instagram, Facebook ve Twitter üzerinden canlı olarak yayınlanacak kongrede 50'den fazla uzman 25 konu hakkında halk sağlığı için halk ile bir araya gelecek. Kongreyi takip eden halkımız canlı olarak soru sorma imkânı yakalarken İngilizce olarak simultane tercüme de gerçekleştirilecek.

24 Şubat 2022 13:03

Halka açık akciğer hastalıkları kongresi başlıyor: Katılım ücretsiz, soru sormak serbest

Uzmanlar arasında kalan sağlık kongreleri tabusu yıkılıyor. TTD'nin düzenleyeceği akciğer hastalıkları kongresi halka açık ve ücretsiz olacak. Uzmanlar katılımcıların sorularına da yanıt verecek.

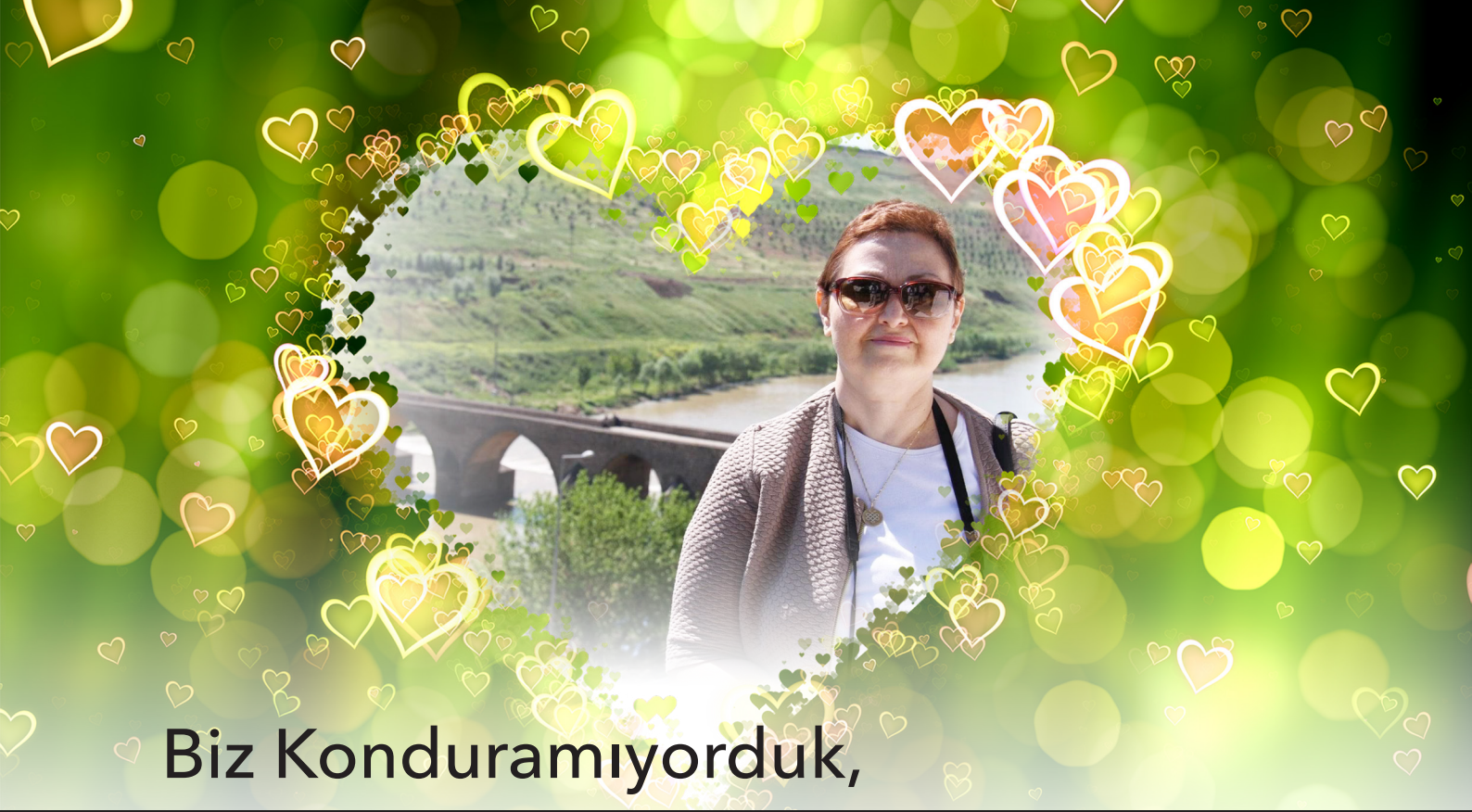
Pandemide yitirdiğimiz sağlık çalışanlarını anarak ve sağlıkta şiddete dikkat çekerek sonlandırdığımız halk kongresinin kapanış mesajı, sağlığın korunması ve geliştirilmesi için belki de ilk gereksinimimiz olan barış ortamına vurguyla Ata'mızın sözüydü:

"Yurtta Sulh, Cihanda Sulh"...

**BİR HÜZÜN KAÇ KİŞİNİN HÜZNÜ OLURDU
ÇIKARSAK TOPLAMAK YERİNE
HER HÜZÜN BAŞKA TÜRLÜ OLURDU
NE YAPARSAN YAP SAATİ KURMA
ÖYLE DAĞILDIK Kİ HEPİMİZ
HER GÜNÜN GEÇMESİ BİR GERÇEK OLUYOR
SENİNLE HER UZAKLIK GİBİ BÖYLE.**

Edip Cansever

Biz Konduramıyorduk,

Biliyordu

Ölmeden önce bilmek ve bitirmek istediği şeyler vardı.

Örneğin 10 Kasım'a yetişemeyecekti.

Ama 1 Kasım seçimlerine gitmenin üzüntüsünü yaşıyor ve seçim sonuçlarında halkın özgürlük ve demokrasiyi seçip seçmeyeceğini merak ediyordu.

Editörlüğünü yaptığı bültenin son sayısını bitirmeden gitmek istemiyordu.

Zaman zaman kapanan bilinci açıldığında hemen gelen yazıları düzeltmek için kağıt kaleme sarılıyordu.

Son nefesini yoğun bakımda vermek istemiyordu.

Bilinç bulanıklığı geliştiğinde solunumu yetersizleştiği için odasının yakınına 'yeniden canlandırma cihazları' yerleştirilmişti. Yatmaktan sıkıldığı bir zaman;

"Abi beni biraz gezdirir misin?" diye sormuş, onu koridora çıkartmışım.

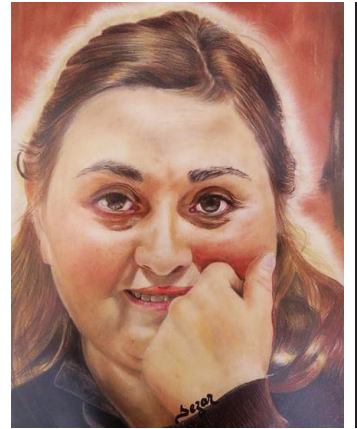
Acil müdahale setini görünce hiddetlendi, azarlar bir tonla:

"Sakin bana müdahale etmeyin ve yoğun bakıma almayın!" diye tembih etti.

Son anlarında yoğun bakımda olmak istemiyordu.

Ölümü elinde kalemi ve kağıdı ile karşılamak istiyordu.

Saatleri, hatta dakikaları kaldığını bilmesine rağmen kendini yaşama karşı bu kadar borçlu hisseden kimseyi tanımadım.

Kimseden bir şey istemez, her işini kendi yapardı.
Hem yardım almayıp, hem de elinden geldiğince yardım sevdalısı olan biriydi.

Hastaneye her gün benden önce gelir, gelirken de elinde mutlaka iki-üç çantası olurdu. Dizüstü bilgisayar çantası, kitap ve makale çantası ve içinde yok yok çantası.

Üç yıl önce sol kol kemiği hastalığın sepiintisi nedeni ile kırılmıştı. Bunca ağırlığı taşıması öylesine zordu ki... Zordan öte imkânsızdı.

Buna rağmen o çantaları yaz, kış demeden her gün -kemoterapi aldığı günlerde dahi- taşıyor, akşama kadar da o materyallerle çalışıyordu.

Akşamları beraber çıkardık, hastaneden...

Bir keresinde dahi çantalardan birinin taşımasına yardımcı olma teklifimi kabul etmedi. Odanın kapısını kilitlemek üzere elimdeki çantayı yere koyarken, hemen kapar, uzun süre de vermezdi.

"Senin yükün ağır" derdi.

Anlayacağınız çanta kavgası yaparak terk ederdik hastaneyi...

Tuba, yirmi yılı aşkın zamandır birlikte çalışıyor olmamıza rağmen kişisel hiçbir şey istemedi benden.

Bir şey hariç!...

Bilimsel kongreler, turistik geziler nedeniyle dünyanın ve ülkemizin pek çok yerini gezmiş, görmüş, anılar biriktirmişti.

DEYRULZAFARAN MANASTIRI

Fakat Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne gidememiş, birkaç kez;

“Abi, beni Diyarbakır’a, Mardin’e götürür müsün?” diye sormuştu.

Son bir yılında ailesi de, ben de yalnız başına uzun yolculuklar yapmasını istemiyorduk. Ya aileden biri, ya sınıf arkadaşları, ya da ben eşlik ediyordum ona. Sanırım durum değerlendirmesi yapmış, o geziye benimle gidebileceğini düşünmüş olmalı ki benden istemiş, ben de:

“Olur, bakarız.” demiştim.

Onun bu isteğini evren duymuş ve ilgili kişilere iletmış olmalı ki, o akşam derneğimizin (Türk Toraks Derneği) Güneydoğu Anadolu Şubesi’nden aradılar:

“Mayıs ayı bilimsel toplantımızda soliter pulmoner nodülleri konuşacağız.

Tuba Hoca’nın değişik panellerde konuştuğunu biliyoruz, çağırsak gelir mi?

Sağlığı uygun mu?” diye sordular.

Severek kabul etti.

-“Ailem tek başıma gitmeme sıcak bakmayacaktır. Sen de gelirsin, değil mi?” diye sordu.

İkimiz de yıllık izinlerimizden birkaç gün alarak, toplantıya gittik.

Refik, Serdar ve Güngör Hoca’nın bizi havaalanında karşılamaları görülmeye değerdi.

Daha önce değişik zamanlarda gitmiş, hiç böylesine coşku ile karşılanmamıştım.

Fark Tuba sevgisinden kaynaklanıyordu.

Ağır bir tedavinin bütün yan etkilerine rağmen, Tuba’nın iyi görünmeye çalıştığını görüyor, onu yormamaya çalışıyordum, gezi süresince...

“Onu iyi bir zamanında yeniden getirmeliyim buraya” diye düşünüyordum.

Tuba ise -adeta- bir daha gelemeyeceğini hesaplayarak, geziyi olabildiğince değerlendirmek istiyordu.

On iki yıllık hastalık süresince nice badireleri atlatan Tuba'nın, bunu da atlatacağını düşünüyordum.

O ise önünde yılların değil -sadece- ayların kaldığını biliyordu.

Benden daha fazla Tuba aşığı olan Serdar da yıllık izninden birkaç gün alarak, -kim bilir kaçınıcı kez gezdiği-bölgeyi ilk kez geziyormuş gibi heyecanla rehberlik etti bize, Diyarbakır, Dara, Mardin, Midyat,.....gezdik.

Bugün Tuba'nın yedinci ölüm yıl dönümü onu tanıyanlar için...

Ancak Kocaeli Tıp Fakültesi'nde Tuba, her öğretim üyesinin odasında, memurların masasında, sekreterlerin bürosunda, servislerin duvarlarında resimleri ile, toplantı salonlarında da ismi ile yaşıyor.

Daha dün anlattığım amfi dersinde onun ders slaytlarını kullandım.

Her Göğüs Cerrahisi staj grubunda onun derslerini, onun hazırladığı şekliyle anlatıyorum.

Öğrencilerimin en iyi anladığı dersler onunkiler oluyor.

UNUTMADIK UNUTULMAZSIN

Salih Topçu

2 Kasım 2022, Umuttepe

**Yaşamak güzel şey doğrusu
Üstelik hava da güzelse
Hele gücün kuvvetin yerindeyse
Elin ekmek tutmuşsa bir de
Hele tertemizse gönlün
Hele kar gibiye alnın
Yani kendinden korkmuyorsan
Kimseden korkmuyorsan dünyada
Dostuna güveniyorsan
İyi günler bekliyorsan hele
İyi günlere inanıyorsan
Üstelik hava da güzelse
Yaşamak güzel şey
Çok güzel şey doğrusu.**

Melih Cevdet Anday

Hadi uyan
Aydınlığa çık da çil gözlerin ışısın
İlkyazlar sıcağı biriksin yüreğine
Yoksul olsan da uyan
Garip olsan da uyan
Madem ki güzelsin, güzeli yaşatmak için
Madem ki iyisin, iyiliği yaşatmak için
Madem ki umutlusun, umudu yaşatmak
için
Metin Eloğlu

İbrahim Tuncay

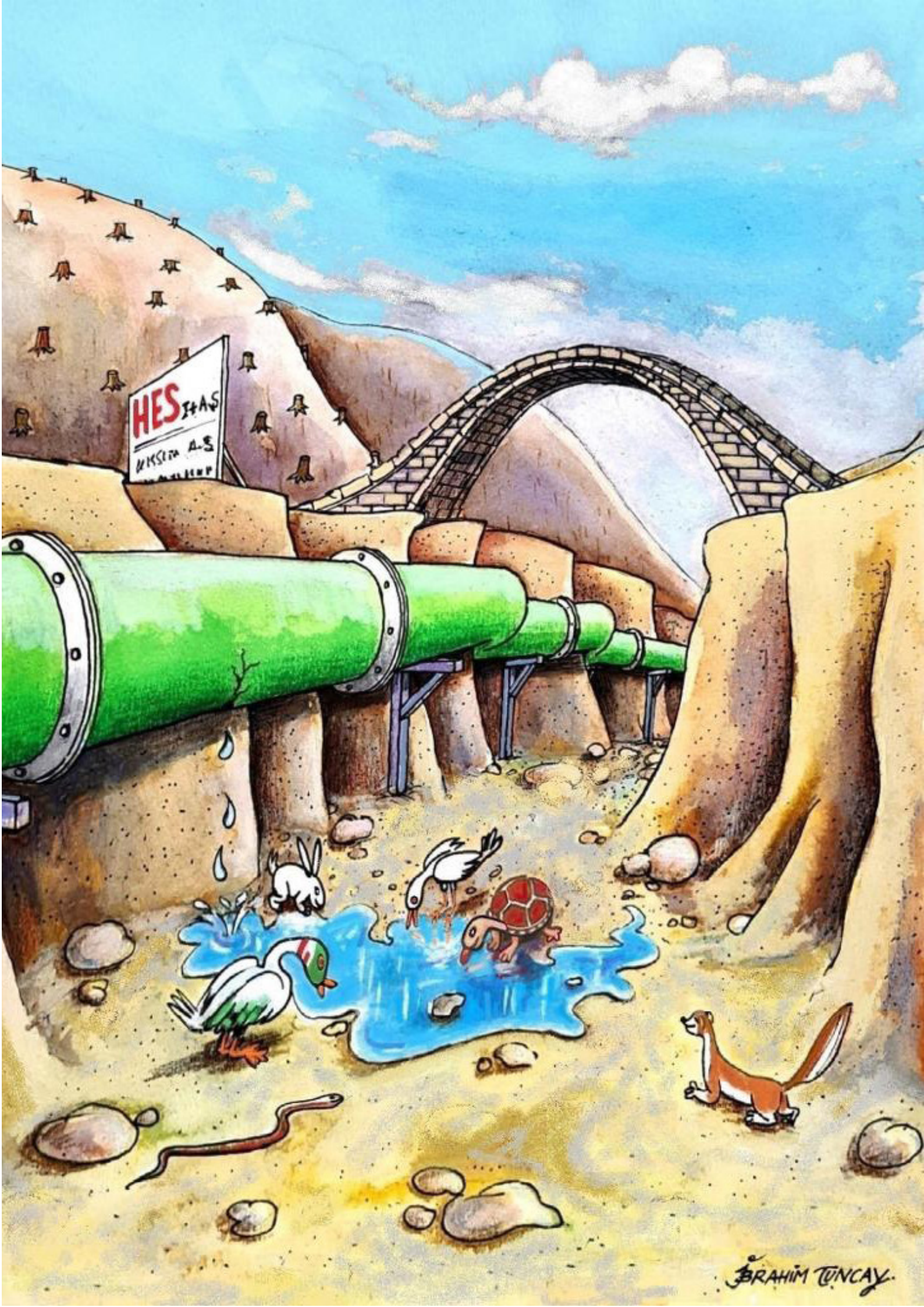
1955 Bursa doğumludur. Karikatür ile ilgilenmeye üniversite yıllarında başlamış, Politika Gazetesinde 1976-1979 yılları arasında birçok karikatürü yayımlanmıştır. Makine mühendisi olarak başladığı çalışma hayatı ile karikatüre ara vermiştir. 90'lı yıllarda zaman zaman yağlı boya ağırlıklı resim çalışmaları yapmıştır. Karikatür ile ilgilenmeye 2006 yılından itibaren tekrar başlamıştır.

Karikatürün görsel anlatım dili ve tekniğindeki çeşitlenmeler ile birlikte zenginleşeceğine inanarak, işlerinde resim ile karikatürü buluşturma izleri görülür. Yazısız - Grafik Karikatür - türünde karışık teknik ile yaptığı işlerinde, özgür bir arayış içerisinde olma isteğini sürdürmektedir.

Evli ve bir çocuk babasıdır.

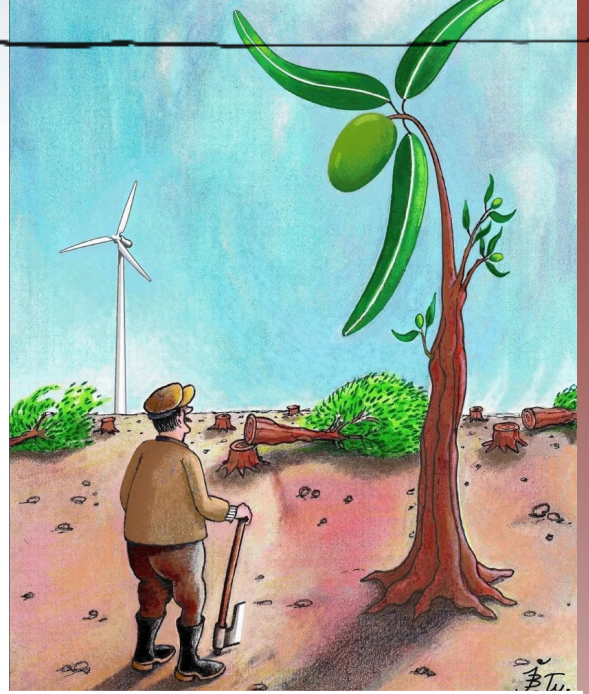
*Karikatürler <https://www.karikaturculerdernegi.com> adresinden alınmıştır.
Karikatürlerinin paylaşılması için izin veren Sn. Tuncay'a teşekkür ederiz.

HESİTAS
MİKRO A.Ş.
MÜHÜR

İBRAHİM TUNÇAY

**Ben Şimdi biraz da
Senin için görüyorum;
Gökyüzünün parlak,
BakiŐ seken mavisini.
Ben Şimdi biraz da
Senin için duyuyorum;
Gecenin o sarsak,
YokuŐ çıkan ezgisini.
Ben Şimdi kanayarak
Senin için yaŐıyorum;
Sazan derisi gibi
Gnlerimi külle soyarak**

Metin Altıok

Çalışma Grupları

AKCIĞER NAKLİ

Dr. Erdal Yekeler (Başkan)
Dr. Ali Özdil (Sekreter)
Dr. Songül Büyükkale (Üye)
Dr. Mustafa Vayvada (Üye)
Dr. Sinan Türkkan (Üye)
Dr. Ayşe Nigâr Halis (Üye)
Dr. Pınar Atagün Güney (EKGG)

AKCIĞER PATOLOJİSİ

Dr. Derya Gümürdülü (Başkan)
Dr. Funda Demirağ (Sekreter)
Dr. Demir Kürşat Yıldız (Üye)
Dr. İzzetiye Ebru Çakır (Üye)
Dr. İrem Hicran Özbudak (Üye)
Dr. Deniz Nart (Üye)
Dr. Hilal Özakıncı (EKGG)

TÜBERKÜLOZ

Dr. Şeref Özkara (Başkan)
Dr. Süha Özkan (Sekreter)
Dr. Aylin Babalık (Üye)
Dr. Şule Kızıltaş (Web Sorumlusu)
Dr. Derya Öztomurcuk (Üye)
Dr. Filiz Duyar Ağca (Üye)
Dr. Burcu Yalçın (EKGG)

ASTIM VE ALERJİ

Dr. Sacide Rana Işık (Başkan)
Dr. Ebru Damadoğlu (Sekreter)
Dr. Ömür Aydın (Üye)
Dr. İlkay Koca Kalkan (Üye)
Dr. Metin Keren (Üye)
Dr. Gülfem E. Çelik (Üye)
Dr. Selen Karaoğlanoğlu (EKGG)

İstanbul ilinde

1. Türkiye'nin birçok ilinde olduğu gibi hava kirliliği bulunmaktadır. Mevcut hava kirliliği sanayi ve bazı bölgelerde evlerde katı yakıt kullanılması, yoğun egsoz dumanından kaynaklanmaktadır. Ayrıca İstanbul'un yoğun göç alması, bu nedenle nüfus artışı çarpık yapılaşmaya ve katı yakıt kullanımının da artışına neden olabilmektedir. İstanbul'un akciğeri olan ormanların yapılaşmaya açılması diğer bir çevre sorunu olup hava kirliliği ve iklim değişikliklerine katkı sağlamaktadır. Deniz kirliliği, musilaj sorunu denizdeki doğal yaşam dengesinin bozulmasına yol açmaktadır. Dikey yapılaşmanın artması da hava kirliliği ve iklim sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Tüm bu sorunlar astım ve allerjik hastalıkların kontrolünü zorlaştırmaktadır.
2. Bu konu ile ilgili çalışma grubumuzun planladığı bir aktivite bulunmamaktadır. Ancak göğüs hastalıkları hekimlerine yönelik 2022 Kongremizde Astım ve Çevre başlığı altında günümüzün en önemli global sorunları olan iklim değişiklikleri, hava kirliliği, göç, savaşlar ve yoksulluğun astıma etkileri ile ilgili oturum yapılmış olup konu detaylı olarak tartışılmıştır.

Saygılarımızla

Astım ve Allerji Çalışma Grubu Başkan ve Sekreteri Dr. S. Rana Işık, Dr. Ebru Damadoğlu

Çalışma Grupları

ÇOCUK GÖĞÜS HASTALIKLARI

Dr. Yasemin Gökdemir (Başkan)
Dr. Nagehan Emiralioğlu (Sekreter)
Dr. Güzin Cinel (Üye)
Dr. Ela Erdem Eralp (Üye)
Dr. Sedat Öktem (Üye)
Dr. Nilay Baş İkizoğlu (Üye)
Dr. Melih Hangül (EKG)

ÇEVRE SORUNLARI VE AKCİĞER SAĞLIĞI

Dr. Ali Kocabaş (Başkan)
Dr. Merve Erçelik (Sekreter; EKG)
Dr. Nilüfer Aykaç (Üye)
Dr. Haluk Celaleddin Çalışır (Üye)
Dr. Elif Dağlı (Üye)
Dr. Sebahat Genç (Üye)
Dr. Selin Çakmakçı (Üye)

Çukurova Bölgesi Çevre Sorunları

1. Termik Santraller ve buna bağlı hava kirliliği

Adana'da Yumurtalık Sugözünde ve Tufanbeyli'de bulunan termik santrallara ek olarak yeni yapılmakta olan Emba Hunutlu termik santrali

İskenderundaki Atlas Termik Santrali ve İskenderun Demir-Çelik Termik santrali ile birlikte Erzin Doğal Gaz Santrali

2. Yapımı devam etmekte olan Mersin Akkuyu Nükleer Santrali

3. Adana ve Mersin'de ithal plastik çöpler ve kötü atık yönetimi: Hava, toprak ve su kirliliği

4. Adana-Ceyhan ve Hatay-Erzin'de yapılmakta olan ve bir plastik hammaddesi (polipropilen) üretecek olan petrokimya tesisleri: Toksik kimyasallarla hava, toprak ve su kirliliği

5. Doğu Akdeniz deniz kirliliği

Çevre Sorunları ve Akciğer Sağlığı Çalışma Grubu Başkanı Dr. Ali Kocabaş

Çukurova Çevre Çalıştayı: Kasım 2022-Adana

MESLEKSEL AKCİĞER HASTALIKLARI

Dr. Fatma Erboy (Başkan)
Dr. Abdulsamet Sandal (Sekreter; EKG)
Dr. Aylin Güngör (Web Sorumlusu)
Dr. İbrahim Akkurt (Üye)
Dr. Peri Arbak (Üye)
Dr. Atınç Kayınova (Üye)
Dr. Hasan Zafer Ali Sak (Üye)

Çalışma Grupları

DENEYSEL ARAŞTIRMALAR

Dr. Yasemin Saygıdeğer (Başkan)
Dr. Özgecan Kayalar (Sekreter; EKGG)
Dr. Özge Yılmaz (Üye)
Dr. Canan Demir (Üye)
Dr. Figen Deveci (Üye)
Dr. Hasan Yüksel (Üye)
Dr. Füsün Öztay (Üye)

GÖĞÜS CERRAHİSİ

Dr. Tamer Altınok (Başkan)
Dr. Ozan Usluer (Sekreter)
Dr. Kuthan Kavaklı (Üye)
Dr. Mehmet Oğuzhan Özyurtkan (Üye)
Dr. Seray Kalaycıoğlu Hazer (Üye)
Dr. Serdar Evman (Üye)
Dr. Selçuk Gürz (EKGG)

KLİNİK SORUNLAR

Dr. Zeynep Pınar Önen (Başkan)
Dr. Züleyha Kaya Bingöl (Sekreter)
Dr. Oğuz Uzun (Üye)
Dr. Gülfer Okumuş (Üye)
Dr. Şermin Börekçi (Üye)
Dr. Serhat Erol (Üye)
Dr. Merve Sinem Oğuz (EKGG)

KOAH

Dr. Mehmet Polatlı (Başkan)
Dr. Ayşe Baha (Sekreter)
Dr. Elif Şen (Üye)
Dr. Aylin Ö. Alpaydın (Üye)
Dr. Alev Gürgün (Üye)
Dr. Demet Polat (Üye)
Dr. İrem Şerifoğlu (EKGG)

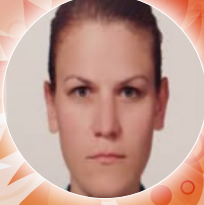
Aydın ve Ege Bölgesi Çevre Sorunları

- Hava kirliliği,
- İklim değişikliğine bağlı doğa yapısının değişimi ve yeni ortaya çıkan hastalıklar,
- Denizlerdeki kirlilik ve buna bağlı deniz canlıları ve insan sağlığına olan etkileri,
- Tarım arazileri ve zeytin alanlarının koruma kapsamından çıkarılması ve yerleşime açılması, çarpık kentleşme,
- Orman yangınları,
- Jeotermal enerji için çıkarılan yeraltı sularının toprağa salınması, doğal yapının bozulması.

KOAH Çalışma Grubu Başkanı Dr. Mehmet Polatlı

Çalışma Grupları

PULMONER REHABİLİTASYON VE KRONİK BAKIM

Dr. İpek Ç. Candemir (Başkan)
Dr. Melda Sağlam (Sekreter)
Dr. Dicle Kaymaz (Üye)
Dr. Neslihan Durutürk (Üye)
Dr. Dilber Yılmaz Durmaz (Üye)
Dr. İpek Özmen (Üye)
Dr. Gülşah Barçın (EKG)

SAĞLIK POLİTİKALARI

Dr. Yavuz Havlucu (Başkan)
Dr. Çağla Pınar Taştan (Sekreter)
Dr. Osman Elbek (Üye)
Dr. F. Çağla Uyanusta Küçük (Üye)
Dr. Neşeriz Yeşim Yasin Erkmen (Üye)
Dr. Merve Atik (Üye)
Dr. Ahu Cerit Çakır (EKG)

SOLUNUM YETMEZLİĞİ VE YOĞUN BAKIM

Dr. Özlem Ediboğlu (Başkan)
Dr. Sinem Güngör (Sekreter)
Dr. Nalan Adıgüzel (Üye)
Dr. Özlem Moçin Yazıcıoğlu (Üye)
Dr. Eylem Tunçay (Üye)
Dr. İnşa Gül Ekiz İşcanlı (Üye)
Dr. Berrin Er (EKG)

Çalışma grubunu kapsayan bölgeler ile ilgili önemli çevre sorunları; çevre, hava ve gürültü kirliliğidir. Bu konuyla ilgili çalışma grubu olarak bir aktivitemiz yok ama her türlü aktivitenin destekçisiyiz.

Solunum Yetmezliği ve Yoğun Bakım Çalışma Grubu Sekreteri Dr. Sinem Güngör

SOLUNUM SİSTEMİ ENFEKSİYONLARI

Dr. A. Füsun Ö. Eyüboğlu (Başkan)
Dr. Nursel Türkoğlu Selçuk (Sekreter)
Dr. Cenk Babayiğit (Üye)
Dr. Metin Özkan (Üye)
Dr. Abdullah Sayiner (Üye)
Dr. Pervin Korkmaz (Üye)
Dr. Ökkeş Gültekin (EKG)

Çalışma Grupları

TANISAL VE GİRİŞİMSSEL YÖNTEMLER

Dr. Hüseyin Yıldırım (Başkan)
Dr. Cantürk Taşçı (Sekreter)
Dr. Gülşah Günlüoğlu (Üye)
Dr. Ezgi D. Çetinoğlu (Üye)
Dr. Gaye Ulubay (Üye)
Dr. İlim Irmak (Üye)
Dr. Ethem Yıldız (EKGG)

TORASİK ONKOLOJİ

Dr. Sevin Başer Öncel (Başkan)
Dr. Gökçen Ö. Şimşek (Sekreter)
Dr. Pınar Çelik (Üye)
Dr. Kutsal Turhan (Üye)
Dr. Müge Meltem Tor (Üye)
Dr. Haydar Soydaner Karakuş (Üye)
Dr. Feride Marim (EKGG)

Ege Bölgesi ve özellikle İzmir için ön planda yer alan sorunlar olarak şunları özetleyebiliriz.

- İzmir yakın zamanda Aliağa tersanelerinin asbestli gemi sökümünde kullanılmak istenmesi ile gündeme geldi. Asbest maruziyetinin hem mesleki hem de çevresel olarak büyük problem olduğu bilinmektedir. Bu konu ileriki zamanlarda tekrar sorun olabilir.
- Ege Bölgesinde içme suyunu kirleten ve doğada geri dönüşümsüz hasarlar yaratan altın madenleri önemli problemlerdir.
- Harmandalı çöplüğü gibi kontrolsüz ve şehir yerleşkesi içinde yer alan ve patlama riski taşıyan çöplük alanları uzun süredir İzmir'de çözülmemeyen bir sorundur.
İzmir'de Gaziemir ilçesinde Nükleer atıklar yer almakta ve çevresine tel örgü çekilerek! nükleer madde maruziyeti azaltılmaya çalışılmaktadır.
- Aliağa-Foça bölgesindeki ağır sanayi kirliliği ile ortaya çıkan ciddi hava kirliliği mevcuttur.
- Çimento fabrikaları hem doğa tahribatına hem de yoğun bir toz maruziyeti ile havanın partikül içeriğini artırmaktadır.
- Benzer şekilde Bornova'da yer alan yem fabrikalarının bacalarından yayılan kötü koku ve hava kirliliği mevcuttur.
- İzmir içinde körfez bölgesinde kontrolsüz şekilde çoğalan gökdelen benzeri inşaat yapılarının hava akımını engellemesi ve hava kirliliğinin artması söz konusudur.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarından özellikle rüzgâr kaynaklı enerji santralleri (RES) gibi yapıların buldukları bölgelerde hem doğada yaşayan canlı yaşamının kaybına hem de bölgede bu rüzgâr türbinlerine yakın yaşayan insanlar için gürültü kirliliğine sebep olmaktadır.
- Turistik bölgelere ve "Kuş Cenneti" gibi doğa harikası kabul edilen alanlarda yapısal projelerin (köprü-bina...) planlanması yine doğal yaşamda ve insanların sadece görmek için bile geldiği doğada hasara neden olacaktır.
- Ayrıca son zamanlarda özellikle Avrupa ülkelerinin plastik çöplüğü hâline gelen Türkiye'de, İzmir'de değişik yerlerde örneğin Kemalpaşa ve başka ilçelerde yasal olmayan plastik çöplüklerinin oluşmaya başladığı bildirilmektedir. (EGE-Evrensel.net)

Torasik Onkoloji Çalışma Grubu Sekreteri Dr. Gökçen Ömeroğlu Şimşek

Çalışma Grupları

TÜTÜN KONTROLÜ

Dr. Banu Salepçi (Başkan)
Dr. Pelin Duru Çetinkaya (Sekreter)
Dr. Pınar Pazarlı Bostan (Üye)
Dr. F. Çağla Uyanusta Küçük (Üye)
Dr. Aslı Görek Dilektaşlı (Üye)
Dr. Seren Arpaz (Üye)
Dr. Dilek Karadoğan (EKGG)

İstanbul ilinde çevre kirliliğine yol açan en önemli sebeplerin başında; dış ortam kirliliğine de yol açan, kentsel dönüşüm için aynı anda çok sayıda binanın yıkılması ve devam etmekte olan inşaatların yarattığı hava kirliliğinin asbest maruziyeti riskini artırması gelmektedir.

İç ortam kirliliğine yol açan en önemli unsurlar; kapalı ortamlarda sigara içme yaşağına uyulmaması, yaygın olarak nargile ve elektronik sigara kullanımı ve bunların tütün maruziyetini artırmasıdır.

Tütün Kontrolü Çalışma Grubu Başkanı Dr. Banu Salepçi

UYKUDA SOLUNUM BOZUKLUKLARI

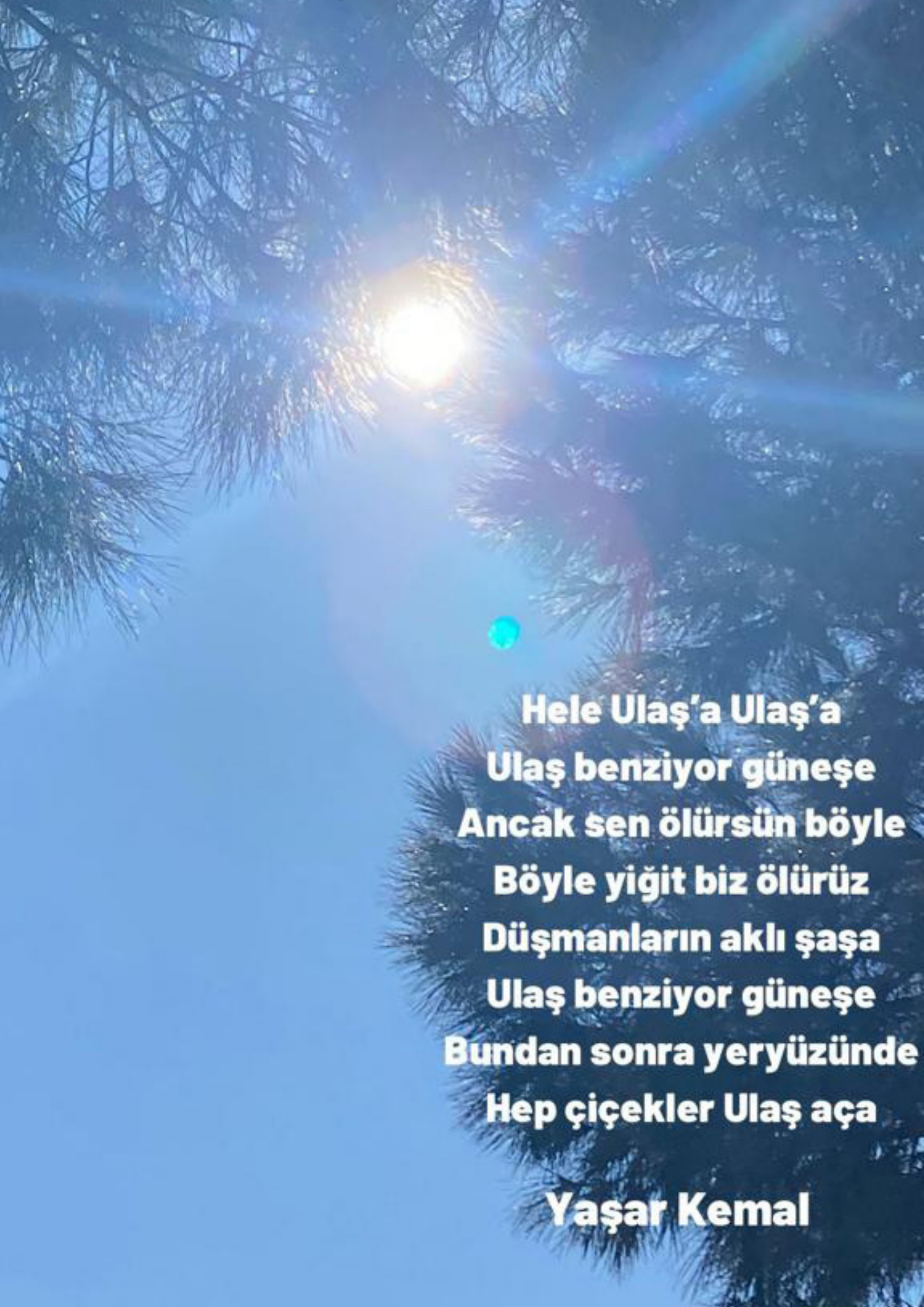
Dr. Yüksel Peker (Başkan)
Dr. Önder Öztürk (Sekreter)
Dr. Neşe Dursunoğlu (Üye)
Dr. Mehmet Sezai Taşbakan (Üye)
Dr. Baran Balcan (Üye)
Dr. Selma Fırat (Üye)
Dr. Canan Gündüz Gürkan (EKGG)

İsparta ve çevresi için en önemli sorun mermer ocaklarıdır. Dünyanın çatısı olarak ifade edilen dağlarımız hızlı bir şekilde kuma ve taşa dönüştürülüyor. Neden? Birilerinin daha fazla para kazanması için. Doğa'nın bir önemi olmadığı gibi insan sağlığının hiç önemi yok. Buradan çıkan taşların işlendiği fabrikalarda insanlar olumsuz şartlarda çalışmaya devam ediyor.

Akciğer sağlığı ile ilgili olarak Şarkikaraağaç'ta bulunan Kızıldağ Milli Parkı'ndaki Kızıldağ mevkinin KOAH ve astım hastalarına iyi geldiği, 15-21 gün kalan hastaların bir yıl atak geçirmediği halk arasında söylendiği için gözlemsel bir çalışma ile birlikte Isparta'da yaşayan hastalarla karşılaştırdığımız bir çalışma yaptık. Kızıldağ Milli Parkı'nda 15 gün kalarak bir yıl atak geçirmediğini ifade eden hastaların beyanları dikkate alınarak yapılan çalışmamızda 23 hastanın (%63,9;23/36) 12 ay boyunca atak geçirmedikleri görüldü. Kontrol grubundaki hastalar (%21,9;7/32) ile kıyaslandığında çalışma grubunda ataksız bir yılı tamamlayan hasta sayısı daha fazla idi.

Göndermiş olduğunuz e-postaya istinaden sizinle paylaşmak istedim.

Uykuda Solunum Bozuklukları Çalışma Grubu Sekreteri Dr. Önder Öztürk

**Hele Ulaş'a Ulaş'a
Ulaş benziyor güneşe
Ancak sen ölürsün böyle
Böyle yiğit biz ölürüz
Düşmanların akli şaşaa
Ulaş benziyor güneşe
Bundan sonra yeryüzünde
Hep çiçekler Ulaş aça**

Yaşar Kemal

**BU SABAH HAVA BERRAK
BU SABAH HER ŞEY BİLLURDAN
GİBİ.**

**GÖK MASMAVİ BU SABAH
GÜZEL ŞEYLER DÜŐÜNELİM DİYE
YEMYEŐİL OLUVERMİŐ AĞAÇLAR**

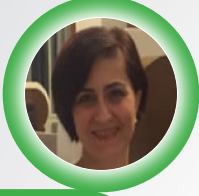
Cahit Sıtkı Tarancı

Görev Grupları

Nihal Ensen
(Başkan)
Gökhan Erdoğan
(Sekreter)
Ufuk Barış Yücel
Zehra Çoban
Fatma Durak
Emre Varol
Kadir Tunç
Esin Şahin

Göğüs Hastalıkları Teknisyenliği

Zuhal Karakurt
Özge Yılmaz

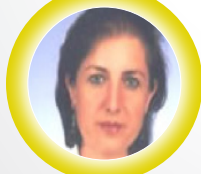
MECOR

Özlük Hakları

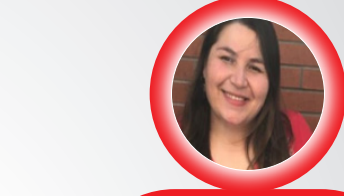

Enver Yalnız
(Başkan)
Çağlar Çuhadaroğlu
Berker Öztürk
Hatice Çetindoğan
Sevde Koşak
Ferhat Çetinkaya
(Sekreter)
Yavuz Havlucu

Kadın ve Akciğer Sağlığı

Ayşe Füsun Topçu
(Başkan)
Neşeriz Yeşim Yasin
Erkmen (Sekreter)
Serap Duru
Birsan Ocaklı
Elif Yıldırım
Gülru Erbay Polat
Arzu Yorgancıoğlu

Feride Marım
(Başkan)
Merve Erçelik
(Sekreter)

Erken Kariyer

Tele-tıp

Aylin Özgen Alpaydın
(Başkan)
Benan Müsellim
İpek Candemir
Ziyet Özçelik
Murat Civaner
Dilek Aslan
Pervin Korkmaz

Hemşirelik

Zehra Durna
(Başkan)
Nermin Olgun
(Başkan)
Rahşan Çevik Akyl
(Sekreter)
Feride Taşkın Yılmaz
(Sekreter)
Fatma Düzgün
(Sekreter)
Mukadder Mollaoğlu
(YK)
Sakine Boyraz (YK)
Gamze Oğuz (YK)
Melis Şen (YK)
Merve Kıymaç (YK)
Nezihe Uyar (YK)
Derya Tülüce (YK)
Remziye Can (YK)

AKAN SUYU SEVERİM BEN
IŞILDAYAN KARI SEVERİM
BİR YEŞİL YAPRAK
BİR TELLİ BÖCEK
YEŞEREN TOHUM
GÜNEŞTE GÖRSEM
SEVİNÇ DÖLDÜRÜR İÇİME
BİR GÜNÜ
GÜZEL BİR GÜNÜ
GÜNEŞLİ BİR GÜNÜ
HIÇBİR ŞEYE DEĞİŞMEM

Necati GUMALI

Şubeler

TRAKYA

Dr. Celal Karlıkaya (Başkan)
Dr. Yekta Altemur Karamustafaoğlu
(Sekreter)
Dr. İlker Yılmam (Mali Sekreter)
Dr. Bilkay Serez Kaya (Üye)
Dr. Gündeniz Altıay (Üye)
Dr. Mehmet Ünlü (Üye)
Dr. İlkay Albayrak (Üye)

MARMARA

Dr. Ezgi Demirdögen (Başkan)
Dr. Nilüfer Aylin Acet Öztürk (Sekreter)
Dr. Özge Aydın Güçlü (Mali Sekreter)
Dr. Aslı Görek Dilektaşlı (Üye)
Dr. Dane Ediger (Üye)
Dr. Şükrü Çekiç (Üye)
Dr. Ahmet Sami Bayram (Üye)

BATI ANADOLU

Dr. M. Sinan Erginel (Başkan)
Dr. Şenay Yılmaz (Sekreter)
Dr. S. Nur Aslan Küçükuyurt
(Mali Sekreter)
Dr. Feride Marım
(Bülten-İnternet Sorumlusu)
Dr. Hakan Akgün (Üye)
Dr. Çiğdem Turan Uysal (Üye)
Dr. Hilal Sayma (Üye)

İÇ ANADOLU

Dr. Cengiz Burnik (Başkan)
Dr. Atilla Can (Sekreter)
Dr. Faysal Duksal (Mali Sekreter)
Dr. Sevgi Pekcan (Üye)
Dr. Hüseyin Yıldırım (Üye)
Dr. Şerife Torun (Üye)
Dr. Yusuf Yümer (Üye)

ORTA ANADOLU

Dr. Burcu Baran Ketencioğlu (Başkan)
Dr. Nur Aleyna Yetkin (Sekreter)
Dr. Hatice Keşoğlu Tok
(Mali Sekreter)
Dr. Ömer Faruk Demir (II. Başkan)
Dr. İnsu Yılmaz (Üye)
Dr. İnci Gülmez (Üye)
Dr. Murat Türk (Üye)

AKDENİZ

Dr. Ayhan Varol (Başkan)
Dr. Nermin Kaplan (Sekreter)
Dr. Ruşen Uzun (Mali Sekreter)
Dr. Nursel Türkoğlu Selçuk (Üye)
Dr. İlkay Yılmazer (Üye)
Dr. Alpay Sarper (Üye)
Dr. Necati Koç (Üye)

Şubeler

BATI KARADENİZ

Dr. Hacıali Kılıçgün (Başkan)
Dr. Emine Afşin (Sekreter)
Dr. Emine Özsanı (Mali Sekreter)
Dr. Emine Uysal Özfidan
(Bülten-İnternet Sorumlusu)
Dr. Murat Acat (Üye)
Dr. Özlem Ataoğlu (Üye)
Dr. Ayşegül Tomruk Erdem (Üye)

Düzce ilimiz bu konuda çok aktif, onlardan aldığımız bilgileri iletiyorum. Saygılarımla.

Düzce ili hava kirliliğinde ilk sıralarda yer alan ilimiz. İlimizde bu konuda sürekli halka yönelik bilgilendirme yapılıyor. En son Peri Arbak hazırladığı raporu Yeşil Düzce Derneği ile birlikte tüm sendikalarla belediyeye rapor şeklinde sunuldu.

Batı Karadeniz Şube Sekreteri Dr. Emine Afşin

ORTA KARADENİZ

Dr. Yasemin Bilgin Büyükkarabacak
(Başkan)
Dr. Yusuf Taha Güllü (Sekreter)
Dr. Selçuk Gürz (Mali Sekreter)
Dr. Meftun Ünsal (Üye)
Dr. Oğuz Uzun (Üye)
Dr. Mehmet Gökhan Pirzirenli (Üye)
Dr. Derya Öztomurcuk (Üye)

DOĞU ANADOLU

Dr. Buket Mermit Çilingir (Başkan)
Dr. Duygu Mergan İliklerden (Sekreter)
Dr. Hediye Ülker Doğan
(Mali Sekreter)
Dr. Özge Karakılıç (Üye)
Dr. Hanifi Yıldız (Üye)
Dr. Aysel Sünnetçioğlu (Üye)
Dr. Maşuk Çelikel (Üye)

DOĞU KARADENİZ

Dr. Bilge Yılmaz Kara (Başkan)
Dr. Aydın Kant (Sekreter)
Dr. Kerim Tülüce (Mali Sekreter)
Dr. Ünal Şahin (Üye)
Dr. Hasan Türüt (Üye)
Dr. Neslihan Özçelik (Üye)
Dr. Abdurrahman Kotan (Üye)

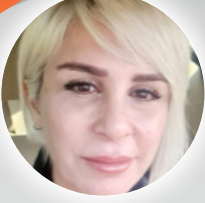
KUZEYDOĞU ANADOLU

Dr. Buğra Kerget (Başkan)
Dr. Alperen Aksakal (Sekreter)
Dr. Ömer Araz (Mali Sekreter)
Dr. Elif Yılmazel Uçar (Üye)
Dr. A. Bilal Ulaş (Üye)
Dr. Nusret Yılmaz (Üye)
Dr. Kadir Özmen (Üye)

Şubeler

GÜNEYDOĞU ANADOLU

Dr. Süreyya Yılmaz (Başkan)
Dr. Hadice Selimoğlu Şen (Sekreter)
Dr. Tark Kılıç (Mali Sekreter)
Dr. Özgür Atılı (Üye)
Dr. Cihan Akgül Özmen (Üye)
Dr. Barış Çil (Üye)
Dr. Refik Ülkü (Üye)

ÇUKUROVA

Dr. Ferhat Çetinkaya (Başkan)
Dr. Oya Baydar (Sekreter)
Dr. Evrim Kütük (Mali Sekreter)
Dr. Füsün Fakılı (İletişim Sorumlusu)
Dr. Mehmet Duman (Üye)
Dr. Mehmet Ali Habeşoğlu (Üye)
Dr. Demet Polat Yuluğ (Üye)

KIBRIS TEMSİLCİĞİ

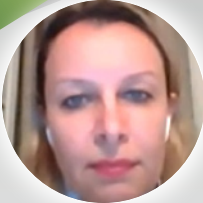
Dr. Fevziye Fisun Yıldız
(Başkan)

ANKARA

Dr. Ziya Toros Selçuk (Başkan)
Dr. Dorina Esendağlı (Sekreter)
Dr. Serhat Erol (Web Sorumlusu)
Dr. Cantürk Taşçı (Mali Sekreter)
Dr. Seher Satar (Üye)
Dr. Hatice Kılıç (Üye)
Dr. Melike Yücege (Üye Sorumlusu)

İSTANBUL

Dr. Sinem Güngör (Başkan)
Dr. Aylin Pıhtılı (Sekreter)
Dr. Nejdiye Güngördü (Mali Sekreter)
Dr. Elif Özari Yıldırım (Üye)
Dr. Ela Erdem Eralp (Üye)
Dr. Dilek Kanmaz (Bülten-İnternet Sorumlusu)
Dr. Seda Beyhan Sağmen (Üye)

İstanbul ve çevresi için önemli sorunlar;

- Hava kirliliği
- Orman alanlarının tahribatı
- Toprak kirliliği
- Gürültü kirliliği
- İçme suyu kirliliği
- Atık su alt yapı problemleri
- İklim değişikliği

Çevre kirliliği için şube olarak planlı bir aktivitemiz olmamakla beraber, çevre kirliliği çözümüne yönelik her türlü programa destek verebiliriz.

İstanbul Şube Başkanı Dr. Sinem Güngör

Şubeler

İZMİR

Dr. Aylin Özgen Alpaydın (Başkan)
Dr. Ayşegül Ergönül (Sekreter)
Dr. Özlem Göksel (Üye)
Dr. Kemal Can Tertemiz (Üye)
Dr. Enver Yalnız (Üye)
Dr. İlker Özdemir (Mali Sekreter)
Dr. Sevin Başer Öncel (Üye)

Komiteler

Asistan Komitesi

Nazlı Çetin

Bilim Destek ve İzleme Komitesi

Pınar Çelik

Bilişim ve Sosyal Medya Komitesi

Cüneyt Saltürk

Bülten Komitesi

Filiz Çağla Uyanusta Küçük

Dış İlişkiler Komitesi

Aylin Özsancak Uğurlu

Endüstri ile İlişkiler ve Çıkar Çatışması Komitesi

Bahriye Oya İtil

Komiteler

Finans Komitesi

Lütfiye Kılıç

Okul Komitesi

Begüm Ergan

Planlama ve Değerlendirme Komitesi

Ali Kocabaş

STE Komitesi

Nurdan Köktürk

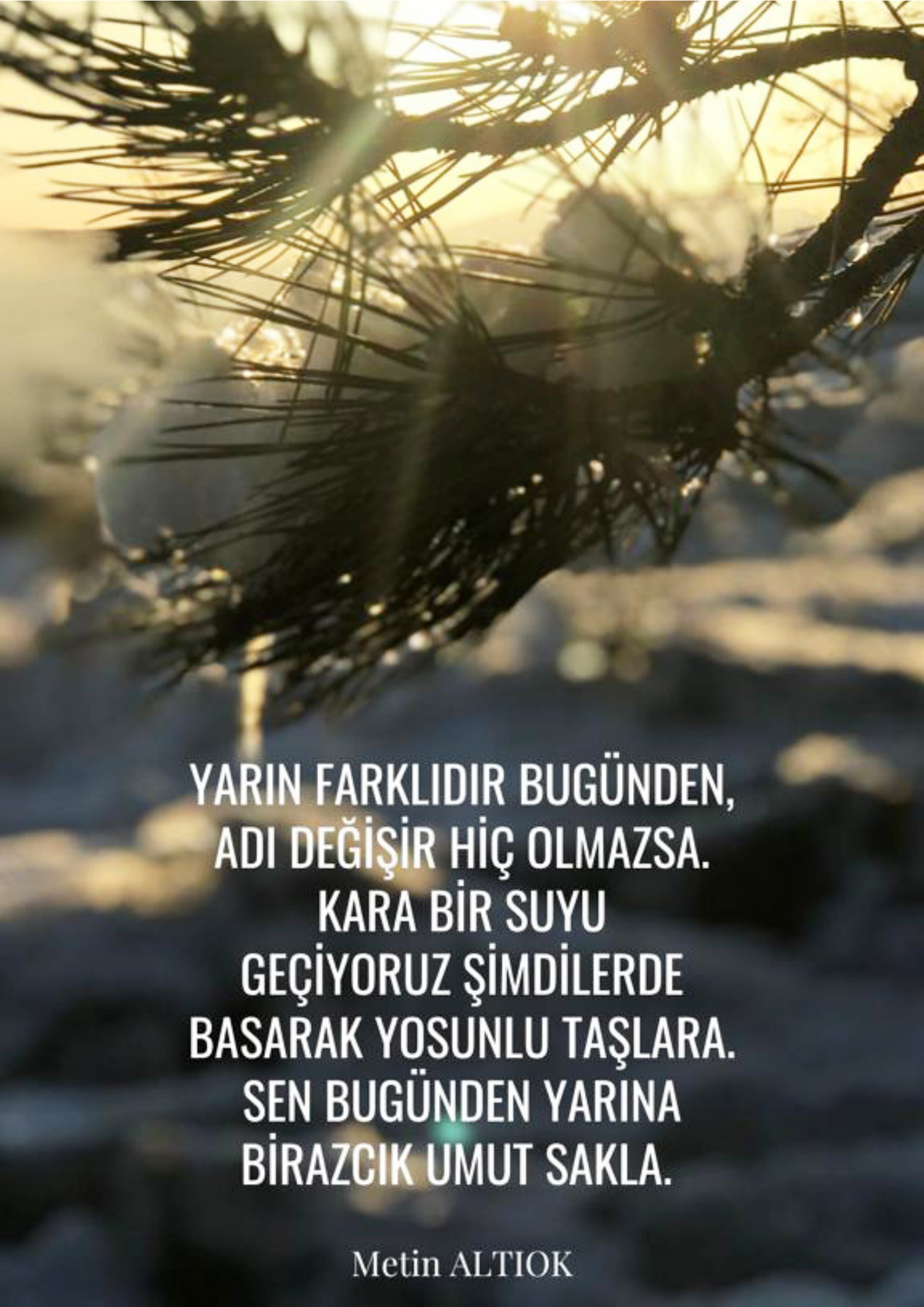
Uzman Komitesi

Celalettin Yılmaz

Üyelik ve İletişim Komitesi

Ayhan Varol

**YARIN FARKLIDIR BUGÜNDEN,
ADI DEĞİŞİR HIÇ OLMAZSA.
KARA BİR SUYU
GEÇİYORUZ ŞİMDİLERDE
BASARAK YOSUNLU TAŞLARA.
SEN BUGÜNDEN YARINA
BİRAZCIK UMUT SAKLA.**

Metin ALTIOK